

На порозі ректорських виборів

Ексклюзивне інтерв'ю з головою Вченої ради ВНМУ Вікторією Петрушенко

Вже за тиждень, 3 квітня 2024 року (наступна середа) в стінах Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова відбудуться вибори ректора. Голосуватимуть всі науково-педагогічні працівники, а також велика кількість делегатів від студентства, непедагогічних співробітників університету. Хоча список претендентів, зареєстрованих Міністерством охорони здоров'я чималий (цілих сім кандидатів), але поверхневе опитування співробітників і студентів ВНМУ створює враження переконливої першої позиції лише в голови Вченої ради, завідувачки кафедри ендоскопічної та серцево-судинної хірургії, докторки медичних наук, професорки Вікторії Петрушенко. Наше видання вирішило поспілкуватися з

В. Петрушенко та з'ясувати її погляди на ситуацію останніх місяців в університеті, особливості роботи на посаді голови Вченої ради, плани та проекти на майбутнє

4-5 стор.

Наш земляк отримав високу бойову нагороду

Почесним нагрудним знаком Головнокомандувача Збройних Сил України «Золотий хрест» нагороджений військовослужбовець із Вінниччини Леонід Садовник. Доблесний воїн Леонід Олександрович Садовник родом із Одещини, проте вже майже півтора десятиліття мешкає разом із родиною в селі Вишківці Брацлавської громади Тульчинського району. В середині березня 2022 року він був мобілізований до лав ЗСУ Тульчинським РТЦК та СП.

Героїчного захисника України відзначено за виявлену особисту мужність, стійкість, рішучість та успішне виконання бойових завдань.

«Це не перша висока бойова нагорода Леоніда Олександровича. За участь у заходах із забезпечення оборони України, захисту безпеки населення в 2022 році він отримав відзнаку від Президента України Володимира Зеленського «За оборону України», — зазначив начальник Вінницької обласної військової адміністрації Сергій Борзов. — Захисник продовжує боронити Україну від російських окупантів, тримаючи

позиції на передній лінії оборони. Щиро вітаю з нагородою! Бажаю міцного здоров'я та стійкості у боротьбі з ворогом. Героям — слава!».

В одному з районів перевищено базовий рівень захворюваності на грип та ГРВІ

Про епідемічну ситуацію щодо грипу та гострих респіраторних вірусних інфекцій, також про здійснені заходи з їх профілактики періодично повідомляє Вінницький обласний центр контролю та профілактики хвороб МОЗ України.

«На 12-му тижні 2024 року у Вінницькій області спостерігається низький рівень інтенсивності захворюваності на грип та ГРВІ. Всього

захворіло 6137 осіб, в т. ч. 79 осіб, що мали лабораторно підтверджені випадки COVID-19, серед захворілих 3512 (57,2%) дітей. Захворюваність склала 415,3 випадків на 100 тис. населення та є на 29,6 % нижче базового рівня», — повідомили фахівці ОЦКПХ. За їхніми даними, станом на 22 березня 2024 р., порівняно з попереднім тижнем, захворюваність знизилась на 3,3%. Було госпіталізо-

вано 208 осіб, серед яких 135 дітей. За останній тиждень не було зареєстровано летальних випадків. Загалом же від початку епідемічного сезону на території області зареєстровано 2 летальних випадки від грипу та ГРВІ.

Проте базовий рівень захворюваності на грип та гострі респіраторні вірусні інфекції перевищений в Тульчинському районі Вінницької області.

29 березня свій день народження зустрічає цікава журналістка і поетеса із сонячної Ямпільщини, кореспондентка журналу «Соціальний захист»

Раїса Михайлівна НІКОНОВА

У зв'язку з цим колектив редакції газети «Вінниччина» щиро вітає свою подругу, дякує за активну співпрацю і зичить міцного здоров'я, нових творчих знахідок, вдячного читача, життєвого оптимізму, успіхів в усьому.

Почався сезон писанкарства

Вінничани та гості міста мають нагоду навчитися писати писанки, відвідавши майстер-класи у Вінницькому обласному краєзнавчому музеї.

«Учасники активно долучилися до створення власної унікальної писанки. У цьому їм допомогли наші уважні майстри та атмосферна виставка «Світ у писанці», що надихає найкращими взірцями подільських писанкарів, — повідом-

ляють на сторінці музею. — Якщо ви також бажаєте долучитися до майстер-класу — слідкуйте за анонсами на наших сторінках у соцмережах. Наступний майстер-клас заплановано на 30 березня».

Для організованих груп від 10 до 20 осіб пропонують замовляти майстер-клас із писанкарства у будь-який день, крім понеділка, з 10-ї до 16-ї години за телефоном 068-725-49-57.

Можна виграти мінігрант

Стартував прийом заявок на участь у конкурсі мінігрантів «Професійне зростання» від ГО «Ми — Вінничани».

Конкурс організовано для підтримки працівників соціальної та гуманітарної сфери Вінниччини в частині їхнього професійного розвитку та зростання. Ще одна мета конкурсу — розвивати компетенції громадян з проектного менеджменту, зокрема, підвищувати якість написання проектів та оволодіння інструментами для залучення додаткових ресурсів.

Визначено такі пріоритетні напрямки для подання заявок у форматі проектів: адаптація до мінливих умов робочого процесу в умовах війни; посилення стресостійкості та вдосконалення особис-

того ресурсу; підвищення кваліфікації, професійний саморозвиток; покращення взаємодії з клієнтами/отримувачами послуг; поліпшення умов праці та особистого робочого простору.

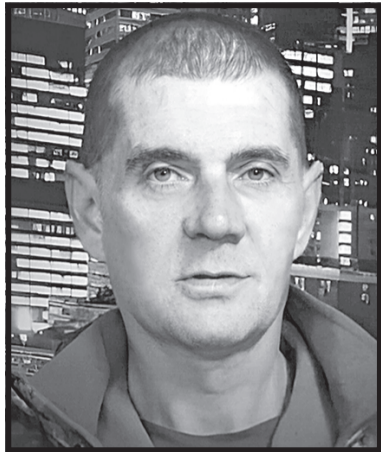
Фонд конкурсу становить 1700000 грн. Розмір фінансування однієї ініціативи — до 10 тис. гривень.

Прийом конкурсних пропозицій за цією грантовою програмою відбувається з 25 березня до 1 травня 2024 р. Положення та аплікаційна форма — на сайті ГО «Ми — Вінничани».

Прощалися з Героєм у Малих Крушлинцях

Старший сержант Михайло Шастун воював у лавах 56-ї окремої мотопіхотної Маріупольської бригади. Долучився до ЗСУ на початку минулого року та разом із побратимами мужньо захищав Україну на Донецькому напрямку. Останнім для нього став бій 12 березня 2024 р. поблизу села Григорівка Бахмутського району. Захисник навечно залишився 50-річним...

хто його знали, він назавжди залишиться світлим промінчиком, який зігрів безмежною добротою...».

Як повідомила Вінницька міська рада, народився Михайло Шастун 20 листопада 1973 р. в селі Мали Крушлинці. Після школи опанував спеціальність тракториста-механіка в Зозівському професійно-технічному училищі. Відслужив в армії, потім тривалий час працював за фахом на місцевому сільгосппідприємстві.

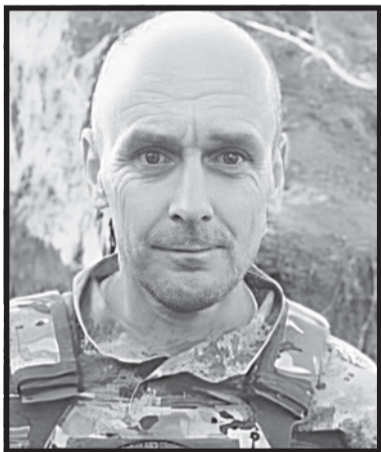
«Відразу, як отримав повістку, Михайло мобілізувався до війська, — розповідають рідні полеглого Героя. — Він був людиною честі, справжнім патріотом та відданим сином Батьківщини. В пам'яті всіх,

Церемонія прощання з полеглим воїном Михайлом Шастуном відбулась у його рідному селі 19 березня.

Вічна пам'ять та слава Герою! Щирі співчуття рідним та близьким.

Знову болюча втрата у Томашпільській громаді

На фронті в боротьбі з окупантами віддав своє життя за Україну ще один Герой, наш земляк — Сергій Вікторович Лозицький, 3 червня 1977 року народження, житель селища Томашпіль. Про це повідомили на сторінці Тульчинської районної державної адміністрації.

Солдат Лозицький Сергій Вікторович служив водієм взводу протитанкових керованих ракет. 20 березня 2024 року під час ворожого обстрілу зі стрілецької зброї в районі населеного пункту Майорськ Донецької області Сергій Вікторович отримав поранення, несумісні з життям.

«Україна продовжує втрачати своїх найкращих синів у боротьбі з російським окупантом. Кожне сповіщення про загиблого — то глибока рана у серцях кожного з нас та України в цілому. Вічна та світла пам'ять Герою, який мужньо захищав рідну землю та віддав своє життя за мир в Україні, за свою

родину та наш спокій», — зазначили в Тульчинській РДА, висловивши щирі співчуття батькам захисника Василю Микитовичу та Галині Броніславівні, брату Василю, рідним, друзям та близьким загиблого воїна.

Вічна пам'ять і слава Герою!

По жертвував собою відважний розвідник

Наш земляк Микола Надібський був бійцем спецпідрозділу «Артан» Головного управління розвідки. Поліг за Україну 19 березня 2024 року.

Микола Надібський мав позивний «Фізрук». Випускник Вінницького педагогічного університету за спеціальністю «Психологія». Він був відомим на Вінниччині громадським діячем, головою Громадської організації «Молодіжний центр європейських ініціатив», членом правління Всеукраїнського патріотичного руху «Гідність нації», учасником громадської ради при Вінницькій обласній раді, активним уболівальником футбольного клубу «Нива»...

«Але найголовніше — він був патріотом України, сильним воїном, чудовим сином, справжнім чоловіком та люблячим батьком, — розповіли близькі бійця. — Вічна пам'ять Герою! Навечно в строю!».

Розвідник Микола Надібський брав участь у багатьох складних бойових операціях, зокрема у зв'я-

льненні острова Зміїний. Був нагороджений орденом «За мужність». У полеглого Героя залишилися дружина і маленький син. Висловлюємо щирі співчуття їм та всім близьким захисника. Вічна пам'ять і слава Герою!

Полеглих земляків оплакує Бершадщина

21 березня в с. Яланець відбулась церемонія поховання загиблого захисника Олександра Івановича Мазура.

Як повідомив Бершадський міський голова Віталій Драган, Олександр Мазура було 49 років. Він загинув при виконанні військового обов'язку 16 березня 2024 р. біля Часового Яру Донецької області.

«Розділяємо біль важкої втрати разом із рідними та близькими загиблого воїна. У скорботі та молитві низько схиляємо голови, вшановуючи пам'ять вірного сина

України», — зазначив Віталій Драган.

23 березня в с. Михайлівка Бершадської ТГ відбулось прощання з полеглим захисником Євгенієм Петровичем Садурським.

Євгеній був 1993 р. народження. Мужньо виконавши військового обов'язок, віддав життя за Україну 18 березня в бою біля Кліщівки на Донеччині.

Того ж дня Бершадщина прощалася з героїчно полеглим земляком Михайлом Ларіоновичем Підлубним, який народився 17 верес-

ня 1977 р. Героїчно загинув 19 березня 2024-го.

«Михайло з честю та гідністю виконував свій військовий обов'язок. До останнього подиху безстрашно та віддано відвоював кожен клаптик рідної землі в російського окупанта. Приносимо щирі співчуття рідним та близьким захисника, схиляємо голову в глибокій скорботі», — написав на своїй сторінці голова громади.

Вічна пам'ять і слава полеглим Герою! Щирі співчуття рідним і близьким.

Загинув у першому бою

Солдат Сергій Патлатюк, позивний «Боб», загинув 20 квітня 2023 року в своєму першому бою з окупантами за місто Бахмут Донецької області. Захиснику було 25 років.

Сергій родом із селища Копайгород. Після 9-го класу вступив у Вінницький центр професійно-технічної освіти №1 та здобув професію штукатура, лицювальника-плиточника, маляра. Потім пройшов строкову військову службу, згодом хотів підписати контракт. Проте мама була проти цього рішення, тому хлопець залишився цивільним. Згодом родина переїхала до Києва. Там він влаштувався у ТОВ «Нова пошта», працював спочатку сканувальником, потім — фахівцем у депо. Колеги згадують, що він ставився до роботи дуже серйозно. Мав приємний та компанійський характер, знаходив спільну мову з усіма та дружив з колективом.

У перші дні повномасштабного вторгнення Сергій одразу записався до лав Територіальної оборони Києва. У квітні 2022 року був призваний до Збройних Сил України. Згодом став стрільцем 46-ї окремої аеромобільної бригади. Пройшов тривале навчання, перебував на кордоні з Білоруссю, поки тривала загроза наступу з того напрямку. Згодом через інтенсивні бої на Бахмутському напрямку вирушив туди. 18 квітня боєць прибув у місто Бахмут. Наступного дня він зателефонував мамі, розповів, що виходить на завдання, тому не буде на зв'язку. А через кілька днів командир повідомив їй, що сина вже немає.

«Живим тебе уявити так легко, що в смерть твою повірити неможливо. Був люблячим, вихованим і добрим. Мав багато друзів, завжди всім допомагав і ніколи нікому не відмовляв. Здавалося, що усмішка й позитивний настрій ніколи не по-

лишали його», — розповіла Ірина Касенко, сестра загиблого.

Поховали військового в рідному селищі.

Вдома на Сергія чекали мама, сестра та бабуся.

Із соцмереж

У Комаргороді поховали 23-річного захисника з Харкова

Багатодітну родину харків'ян Севериних, яка віднедавна поселилась у Комаргородському старостві Томашпільської громади, війна нещадно залишила без малої батьківщини: зруйнувала домівку, залишила без усього, над чим роками трудилися, вкладали душу, плакали. А тепер вона своїми кривавими руками вирвала у них ще й найдорожче — старшого синочка Миколу, який, захищаючи Україну, загинув у бою на Донеччині.

24 березня все село зібралось, щоб підтримати у горі ще одну осиротілу війною родину й провести в останню життєву дорогу 23-річного хороброго Героя-Захисника Миколу Северина.

Народився Микола Валерійович Северин 12 травня 2000 р. в селі Чернещина Ізюмського району Харківської області. Після школи вступив до Куп'янського регіонального центру професійної освіти і здобув фах тракториста-машиніста сільськогосподарського виробництва.

У 2020 р. Микола був призваний

на строкову військову службу, а після її завершення за покликом серця підписав контракт із ЗСУ й понад три роки самовіддано захищав Україну в складі реактивного артилерійського взводу 10-ї окремої гірсько-штурмової бригади «Едельвейс». В одному з боїв був поранений, але, підлікувавшись, знову повернувся у стрій.

За бойові заслуги у 2023 р. був відзначений Знаком пошани Міністерства оборони України та нагороджений орденом «За мужність» III ступеня.

Загинув молодий воїн-захисник Микола Северин 19 березня 2024 р. від поранення внаслідок удару російського безпілотною поблизу села Каленики Донецької області.

У загиблого Героя залишилися згорьовані батьки, дві сестрички, брат, кохана дівчина, рідні.

«...Поминальну панahiду над тілом загиблого воїна у Свято-Миколаївському храмі відслужив настоятель храму протоієрей Іоан. Поховали хороброго молодого харків'янина Миколу Северина на

Комаргородському кладовищі. Світла і вічна пам'ять тобі, Солдате, і Царства вічного на Небесах. Уклінно дякуємо тобі за подвиг ратний і безцінний в ім'я мирного життя народу України. Розділяємо біль гіркої непоправної втрати з родиною», — зазначили на фейсбук-сторінці Томашпільської громади.

Про нові правила перебування на прикордонних територіях Вінниччини

розповів під час нещодавнього брифінгу заступник начальника відділу організації прикордонної служби Могилів-Подільського прикордонного загону підполковник Олег Коваленко

Йшлося насамперед про зміни режимних правил перебування громадян у межах 5-кілометрової прикордонної смуги на території Могилів-Подільської, Ямпільської, Яришівської та Студенянської громад нашої області.

Як наголосив Олег Коваленко, чинним законодавством про прикордонний режим визначено, що в'їзд, перебування, проживання, пересування та проведення різного виду робіт у прикордонній смузі здійснюється з дозволу органу охорони державного кордону України — у нашому випадку це 24-й прикордонний загін.

Учасники брифінгу мали змогу дізнатися, яких категорій громадян стосуються обмеження, як отримати дозвіл на в'їзд і перебування у прикордонних зонах фізичній або юридичній особі, на який термін надається дозвіл жителям прикордонних громад та організаціям тощо.

«Відповідно до розпорядження Вінницької обласної військової адміністрації №780 від 2 листопада 2021 року на території Вінницької області визначена прикордонна смуга, яка є шириною 5 кілометрів від лінії проходження державного кордону вглиб території України. От саме в'їзд в цю смугу місцевості на сьогодні здійснюється з дозволу органу охорони державного кордону, тобто 24-го прикордонного загону з місцем дислокації в місті Могилів-Подільський, — зазначив підполковник Коваленко. — Для отримання дозволу фізичним або юридичним особам необхідно надати заяву встановленої форми на адресу 24-го прикордонного загону. Форма цієї заяви визначена в Законі України про державний кордон України та в Положенні про прикордонний режим. Протягом 10 робочих днів прикордонний загін опрацює заяву і по завершенні цього терміну надає рішення про надання дозволу або відмову в наданні дозволу громадянину чи організації на в'їзд і перебування в межах прикордонної смуги. Перелік обставин, коли може бути відмовлено в наданні такого дозволу, також визначено в законодавстві України».

За словами Олега Коваленка, дозвіл надається на термін, який вказаний заявником, організаціям він надається на один рік, а місце-

вим жителям громад у межах прикордонної смуги такий дозвіл надається безстроково. Причому окремим категоріям громадян, які визначені п. 7 Положення про прикордонний режим, надається право без дозволу в'їжджати та перебувати в межах прикордонної смуги.

Варто мати на увазі, що відсутність дозволів для в'їзду, проведення різного виду діяльності, проживання, пересування в межах прикордонної смуги є порушенням прикордонного законодавства, за яке передбачена адміністративна відповідальність за ст. 202 Кодексу України про адміністративні правопорушення.

Наступне питання стосувалося додаткових прикордонних обмежень, які введені на територіях Могилів-Подільської, Яришівської, Ямпільської та Студенянської громад в межах Вінницької області.

Наказом начальника 24-го прикордонного загону від 23 лютого 2024 р. введено обмеження щодо порядку в'їзду громадян чоловічої статі вікової категорії 18-60 років включно на територію цих громад. Тобто відповідно до додаткових режимних обмежень в'їзд цієї категорії громадян на територію згаданих громад заборонено, за певними винятками. Так, дозволено в'їжджати громадянам, які постійно або тимчасово проживають на території громад і мають відповідні підтверджуючі документи. Дозволено також особам, які навчаються у професійних чи вищих навчальних закладах, розташованих у цих громадах, і мають про це відповідний документ. Дозволено в'їзд власників земельних ділянок, які розташовані на території згаданих громад, якщо ці власники мають підтверджуючі документи. Також дозволено в'їзд осіб, що прямують транзитом з пунктів пропуску вглиб території України або ж в'їжджають на територію громади з метою перетину державного кордону через пункти пропуску за наявності у них підтверджуючих документів. Дозволено в'їзд осіб на запрошення родичів чи знайомих за умови, що особи, які запрошують, перебувають на відповідній блокпості або КПП, зустрічають громадянина, пишуть зобов'язання, що цей громадянин не буде пору-

шувати прикордонне законодавство, і далі супроводжують свого гостя...

«Ще раз хоча акцентувати увагу, що це стосується лише чоловіків категорії 18-60 років включно, — продовжує заступник начальника відділу організації прикордонної служби Могилів-Подільського прикордонного загону підполковник Олег Коваленко. — Заборонено в'їзд осіб цієї категорії автомобільними дорогами, які не входять до переліку тих, якими дозволено в'їзд таких громадян на територію зазначених громад. Перелік цих доріг визначений в додаткових режимних обмеженнях і буде висвітлений на сторінці прикордонного загону. Також заборонено перебування, пересування у прикордонній смузі осіб чоловічої статі віком від 18 до 60 років без наявності військового квитка або посвідчення офіцера запасу.

Заборонено перебування громадян на березі річки Дністер поза межами своїх помешкань у визначені часові терміни: в період з 1 квітня по 30 вересня з 23-ї години до 5-ї години ранку, в період з 1 жовтня по 31 березня — з 20-ї години до 6-ї години. Також заборонено власникам особистих транспортних засобів, водіям таксі, водіям громадського транспорту, начальникам залізничних потягів, провідникам вагонів підвозити, перевозити громадян чоловічої статі вікової категорії 18-60 на терито-

рію зазначених громад у разі відсутності у них документів, які підтверджують те, що вони не можуть бути призвані під час мобілізації до лав Збройних Сил України чи інших військових формувань або ж мають певні обмеження щодо призову на військову службу.

У межах ділянок місцевості завширшки 500 метрів від державного кордону, які розташовані на території зазначених громад, окрім меж населених пунктів, заборонено вихід маломірних суден та інших плавзасобів на річку Дністер, відпочинок місцевого населення, ведення рибальства та полювання, використання повітряних суден, а саме малих літальних апаратів, квадрокоптерів різних видів, безпілотних літальних апаратів різних видів. Заборонено провадження робіт, за винятком сільськогосподарських робіт, які передбачені п. 17 Положення про прикордонний режим, за умови того, що проведення цих робіт здійснюється за наявності підтверджуючих документів, які передбачають, що дані роботи повинні проводитись саме на цій місцевості; за винятком також будівельних робіт, що виконуються згідно з державними замовленнями.

Заборонено скупчення транспортних засобів більше двох, тривалі зупинки транспортних засобів (довше 20 хвилин) поза межами доріг, які визначені для переміщення транспортних засобів місцевого значення.

Заборонено перевезення в транспортних засобах зброї, засобів активної оборони без відповідних на те дозволів. Заборонено використання приладів нічного бачення, тепловізійної техніки, радіостанцій, крім установлених на спеціальній техніці чи за наявності відповідних спеціальних дозволів».

Як пояснив Олег Коваленко, дія цих обмежень не поширюється на представників військових формувань, утворених відповідно до законодавства України, правоохоронних органів чи підрозділів, органів і підрозділів цивільного захисту, комунальних служб, швидкої медичної допомоги, інших суб'єктів державної та комунальної власності, суб'єктів підприємницької діяльності, що забезпечують підтримання життєдіяльності об'єктів інфраструктури та надають населенню послуги гуманітарно-соціального характеру, під час виконання ними своїх службових обов'язків. Також ці обмеження не стосуються громадян, які проживають на території громад, що входять у Могилів-Подільський контрольований прикордонний район, при переміщенні їх з метою вирішення особистих питань господарсько-побутового та соціально-гуманітарного характеру.

«Хочу звернутися до громадян, щоб вони підійшли свідомо до виконання цих обмежень, не створювали конфліктних ситуацій, не створювали проблемних питань для себе, для своїх рідних і близьких, обмежили свої переміщення на території цих громад без будь-якої необхідності. Також щоб зверталися на адресу прикордонного загону за отриманням дозволів на право в'їзду, перебування, проживання та проведення різних видів діяльності в межах прикордонної смуги», — закликав представник Могилів-Подільського прикордонного загону.

Також під час брифінгу, який відбувся у медіацентрі Вінницької ОВА, було зазначено, що ці додаткові обмеження введено на території Могилів-Подільської, Ямпільської, Яришівської та Студенянської громад на період дії правового режиму воєнного стану та протягом 60 днів після його завершення в межах Вінницької області.

Підготував Юрій СЕГЕДА

3 ювілеєм, доблесна Нацгвардіє!

Очільник області Сергій Борзов привітав викладачів та випускників Національної академії Національної гвардії України з 10-ю річни-

цею створення Національної гвардії та з випуском офіцерів-нацгвардійців.

«Від початку російської агресії

у 2014-му та з перших хвилин повномасштабного вторгнення росії нацгвардійці гідно виконують свій військовий обов'язок, — зазначив голова Вінницької ОВА. — Висловив вдячність викладачам, які професійно продовжують навчати спеціалістів різних військових кваліфікацій. Впевнений, що сьогоднішні випускники підсилять нашу армію».

За сумлінну службу, досягнення високих показників, особисту самовідданість, виявлену при виконанні військового обов'язку, та з нагоди відзначення 10-ї річниці з дня створення Національної гвардії України Сергій Борзов вручив п'ятьом викладачам Національної академії НГУ та сіомом кращим випускникам навчального закладу Почесні грамоти обласної військової адміністрації та обласної ради, а також пам'ятні подарунки — наручні годинники.

Нагадаємо, що Національну гвардію України було створено 10 років тому рішенням Верховної Ради. Тоді до складу НГУ увійшли перші добровольчі батальйони, 500 бійців Самооборони Майдану вже 14 березня 2014 р. ви-

рушили у навчальний центр Нацгвардії. Згодом саме цю дату постановою парламенту було визначено як День українського добровольця, а День Національної гвардії України встановлено 26 березня.

На порозі ректорських виборів

(Закінчення.)

Початок на 1-й стор.)

- Вікторіє Вікторівно, ви вже понад рік очолюєте Вчену раду Вінницького медуніверситету. Розкажіть детальніше про сенс і значення роботи цього органу.

- Вчену раду ВНМУ я очолила у лютому минулого року. Це сталося невдовзі після мого призначення на посаду виконувачки обов'язків ректора університету. Мабуть, для читачів варто пояснити, що відповідно до чинного українського законодавства будь-який заклад вищої освіти (університет, академія, інститут тощо) має декілька незалежних гілок управління. Звісно, можна довго дискутувати про специфіку чи необхідність розвитку саме такої системи, але наразі кожен університет має не лише ректора як адміністративного керівника. Значна частина загальноуніверситетських повноважень належить Вченій раді.

Дана інституція виконує певні «парламентські» функції для вишів. Якщо виникають проблеми з функціонуванням інших керівних інституцій, то саме Вчена рада покликана здійснювати координацію діяльності підрозділів і працівників.

- Відверто кажучи, до вашого обрання на посаду очільниці Вченої ради ВНМУ у вітчизняному інформаційному просторі дуже рідко згадувався цей орган, чи не так?

- Вся справа у змінах законодавства, котрі охопили нашу систему вищої освіти після Революції Гідності 2014 року. Так, «Вчені ради» існували в університетах та інститутах здавна. Їхнє коріння сягає ще класичної європейської традиції «Сенатів» або «Академічних рад», котрі функціонують у вищих навчальних та наукових установах країн Європейського Союзу, в США, Великобританії.

Напередодні процесів демократизації вітчизняної правової системи Вчені ради сприймалися у вигляді такого собі «придатку» до повноважень ректора — повновладного адміністративного керівника університету. Відповідна традиція зберігалася і в нашому медуніверситеті. Тільки після 2014 року сталися належні зміни в правовому полі. Подивіться, раніше вибори ректора не відбувалися, ректора просто призначали. Тепер же існує цілком демократична та прозора процедура виборів ректора університету. Так само реалізується й інша правова процедура — вибори голови Вченої ради. Тепер вибори ректора та, окремо, вибори голови Вченої ради присутні в усіх закладах вищої освіти. Це аж ніяк не наша інновація.

- Тобто для того, щоб стати головою Вченої ради, ректором бути не обов'язково?

- Ні, не обов'язково. Вчена рада в кожному університеті — незалежний, цілком самостійний орган. Його має право очолити будь-який науково-педагогічний працівник закладу. Головне — мати науковий ступінь та вчене звання, попередньо обратися від власного підрозділу до складу Вченої ради.

Я стала Головою Вченої ради ВНМУ ім. М. І. Пирогова, обіймаючи посаду виконувачки обов'язків ректора в лютому минулого року. Наразі обов'язки ректора ВНМУ виконую не я, а професор, доктор медичних наук Юрій Григорович Шевчук. Я в свою чергу продовжую очолювати Вчену раду.

- Чи існує ще десь, окрім ВНМУ, практика розмежування повноважень ректора та очільника Вченої ради?

- Ми у Вінниці далеко не оригінальні в цьому сенсі. Закон гаран-

тує самостійні адміністративні права для ректора та паралельне право координації загальноуніверситетського врядування для Вченої ради. Наприклад, у Національному університеті охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика (Київ) посаду ректора з минулої осені обіймає академік НАМН України Вячеслав Камінський, а головою Вченої ради залишається член-кореспондент НАМН України Олександр Толстанов.

Більше того, ідентична ситуація наявна в провідному виші України — Київському національному університеті імені Тараса Шевченка. Там ректором обрали професора Володимира Бугрова, а головою Вченої ради залишився ексректор, академік НАН України Леонід Губерський. І, як бачите, університет нормально функціонує та зберігає свої провідні позиції.

Переконана: подібні кадрові особливості жодним чином не впливають на якість чи систему організації роботи університету. Навіть навпаки, вони створюють більше простору для прозорості. Ефективніше втілюється принцип підзвітності ректора трудовому колективу, оскільки Вчена рада виступає постійно діючим посередником і координатором такої підзвітності.

- Дозволю собі процитувати статтю 36 чинного Закону України «Про вищу освіту». Там сказано: «Вчена рада є колегіальним органом управління закладу вищої освіти». Отже, саме Вчена рада управляє Вінницьким медуніверситетом?

- Вінницький медуніверситет — передусім освітньо-науковий за-

клад, я написала в своєму телеграм-каналі, що наша подальша взаємодія з новим виконувачем обов'язків ректора Юрієм Шевчуком відбуватиметься на засадах «співпраці та співдружності». З того часу професор Юрій Шевчук багато зусиль доклав задля розвитку потенціалу та інфраструктури ВНМУ.

- У вересні минулого року Наказом Міністра охорони здоров'я вибори ректора ВНМУ було зупинено, а обов'язки ректора покладено на професора Шевчука. Прокоментуйте ці події.

- Я прекрасно розумію позицію Міністерства охорони здоров'я. По суті, МОЗ дав мені чудову можливість успішно та неквапливо відстояти свої права в судовому порядку і приступити до нової виборчої кампанії з виграним судовим процесом.

Як ви пам'ятаєте, проти мене в травні-вересні було розгорнуто неформальну кампанію з продукування наклепу та бруду всіх рівнів. Заціпали вигадками та різноплановою маячнею всю мою родину, публікували відверто замовні очорнючі матеріали. Особливо ситуація загострилася, коли на одному з великих київських інформаційних ресурсів надрукували результати соціологічного опитування, відповідно до якого рівень підтримки мене співробітниками ВНМУ сягнув майже 74,2%. Потім пройшла моя зустріч із виборцями з числа працівників і студентів ВНМУ, під час котрої актова зала наповни-

юридичних визначеннях. Якщо рухатися хронологічно, то було так. 13 квітня 2023 року Наказ МОЗ оголосив процедуру проведення конкурсу на заміщення посади ректора ВНМУ, але 8 вересня 2023 року вийшов Наказ МОЗ №1594 «Про зупинення конкурсу». Де-юре конкурс було зупинено, але не скасовано. І тільки 4 січня 2024 року МОЗ опублікував визнання попередніх наказів такими, що втратили чинність. Навіть у цьому форматі МОЗ не «скасував» вибори.

Після виборчих процедур 2023 року минув певний час, і МОЗ логічно мусив розпочати цілковито новий процес. Особисто я з цього приводу не хвилююся, оскільки переконана в незворотності власної перемоги за умови проведення виборів.

- У січні ви повідомили в телеграм-каналі про виграв в адміністративній судовій справі, де ви позивалися до Національного агентства з питань якості вищої освіти. Тобто можна сказати, що звинувачення в «плагіаті» відкинуті?

- Так, суд першої інстанції я виграла. Вінницький окружний адміністративний суд розглянув мій позов до НАЗЯВО та виніс цілковито позитивне для мене рішення. Передусім суд задовольнив ключовий пункт мого позову та, головне, визнав протиправним і скасував рішення Комітету з питань етики НАЗЯВО за скаргю такого собі «наукового пенсіонера» О. Ю. Смірнова.

Справа тут ось у чому. Мої опоненти використовували ряд чорних піар-технологій, серед яких ключове місце минулого року відводили «антиплагіатній справі». Робиться все дуже технічно. Фабрикуються маячні звинувачення в плагіаті, знаходиться група платних громадських активістів, організовуються десятки скарг у всі можливі інстанції. Проплачені активісти та наукові пенсіонери з прихованим російським минулим (на моє суб'єктивне переконання, це передусім професійний скаргник О. Ю. Смірнов) організовують спеціальну скаргу в НАЗЯВО. І тут уже Агентство не мало би права приймати до розгляду подібні скарги, засновані на фабрикації, маніпуляції та фейкворенні. Однак Комітет з етики (не саме НАЗЯВО, а якраз їхній Комітет з етики) прийняв сфабриковану скаргу до розгляду, що і викликало необхідність захистити свої права в суді. Я подала позов про неправомірність розгляду подібних позовів і задовольнив основну частину — визнав прийняття скарги О. Ю. Смірнова до розгляду Комітетом із етики «протиправною» дією.

Наскільки мені відомо, з приводу суду надзвичайно активізувалося одне з друкованих видань Вінниці — місцева «жовта» газета обласного

гатунку. Що ж, я нічого особливого не чекаю від жовтих репортерів, які прагнуть заробітків. Все одно жодна адекватна людина серйозно жовту пресу не сприймає. Якщо вони пишуть про мене, отже, саме я приношу їм рейтинги та продаж примірників газети. Мені, як артистці в минулому, це навіть приємно. Єдине, що в цьому бентежить — відверто низький інтелектуальний і культурний рівень окремих людей, які називають себе редакторами, журналістами, репортерами тощо.

- В пресі з'являвся потенційний перелік кандидатів у ректори ВНМУ. Там були перераховані окремі кандидати, що ввійшли в перелік, але також згадувалися деякі особи, котрих у списку МОЗ немає. Чи збирався генерал Андрій Верба, згаданий газетами і сайтами, брати участь у виборах ректора?

- Це типовий почерк тієї ж самої жовтої газети, про яку я щойно говорила. Подивіться: спершу вони пів року роблять свій наклад за рахунок моєї особистості. Бездарні ігри в журналістику чергуються з розміщенням замовних матеріалів. Таким замовним матеріалом виявився фейковий перелік кандидатів, який жовта газета надрукувала нещодавно. Там якраз і фігурував генерал військово-медичної служби, професор Андрій Вячеславович Верба.

В нас із Андрієм Вербою чудові товариські та робочі стосунки. Я цілковито підтримую його, а він мене. Коли вийшов друком цей пасквіль у жовтій газеті, то генерал Верба перетелефонував мені та посміявся з маячні, звернув мою увагу, що завдання пасквіля було нас із ним «посварити». Врешті, генерала-професора Верби в списку кандидатів у ректори немає.

Стосовно непрофесіоналізму такого штибу «журналістів»: нещодавно було опубліковано, нібито серед потенційних кандидатів у ректори могла бути ще «експроректор ВНМУ Алла Гуменюк». Комізм полягає в тому, що жодна Алла Гуменюк ніколи не була проректором ВНМУ. Такої особи навіть немає серед керівників чи адміністраторів закладу.

- Поговоримо про теперішні вибори ректора ВНМУ, котрі відбудуться вже 3 квітня. Всього у виборах беруть участь семеро кандидатів. Перерахую їх: голова Вченої ради ВНМУ Вікторія Петрушенко, завідувачка кафедри з НУОЗ імені Шупика в Києві Світлана Жук, професорка кафедри соціальної медицини та організації охорони здоров'я ВНМУ Олена Комар, завідувач кафедри анатомії ВНМУ Віталій Тихолаз, проректор із наукової роботи ВНМУ Олег Власенко, директор Університетської клініки ВНМУ Андрій Семененко.

На ваш погляд, чим пояснюється така велика кількість кандидатів на поточних виборах? І навіть тоді розповсюджувалися плітки про участь генерала Верби?

- Звісно, можна припустити простий буденний непрофесіоналізм репортерів із жовтої преси (як у випадку із неіснуючою «Аллою Гуменюк»). Але, переконана, що ця конкретна публікація про А. В. Вербу — технологія. І досить хитра.

Дійсно, минулого року у виборчих перегонях, що були зупинені МОЗ, змагалися троє кандидатів: я, проректор ВНМУ з наукової роботи Олег Власенко і делегатка колишньої київської Післядипломної академії імені Шупика Світлана Жук. Тоді проводилося соціологічне опитування, котре показувало потенційне співвідношення сил: майже 74,2% спільноти могли під-

клад. Вчена рада, як ви правильно процитували, є «колегіальним органом управління».

Для прикладу, Вчена рада обирає на своїх засіданнях завідувачів кафедр університету, деканів факультетів, керівників університетської клініки та інших структурних підрозділів. Саме Вчена рада обирає доцентів і професорів, реалізує багато повноважень в сфері координації наукової роботи, затверджує навчальні плани, програми, проекти, займається стажуванням та післядипломною неперервною освітою співробітників. Наша інституція ухвалює рішення про утворення, реорганізацію та ліквідацію структурних підрозділів. Важливо, що саме Вчена рада ухвалює фінансовий план і річний фінансовий звіт закладу вищої освіти. Тобто в межах Вченої ради зосереджені потужні контрольно-ревізійні повноваження.

В свою чергу адміністративні важелі та розпорядки повноваження керівника належать ректору чи виконувачу обов'язків ректора. Як я зауважила, в. о. ректора ВНМУ зараз є декан медичного факультету №1, професор Юрій Шевчук. Він знає у студентських колах і серед співробітників як відданий свій справі авторитетний фахівець. Ще в перші дні вересня минулого року, коли процедуру організації виборів у ВНМУ було зупинено рішенням

ся вцент. Коли ж мої опоненти зустрічалися з виборцями в тій самій залі, то вона була на дві третини пуста. Мої опоненти тоді усвідомили потенційну загрозу катастрофічного (для них) програшу. Це додало гостроти оплаченим чорним піар-технологіям, які використовувалися проти мене.

Однак прошу зауважити, що на момент проведення вкрай успішної зустрічі з виборцями, я вже не виконувала обов'язки ректора. Це абсолютно нормальна та відрегульована законодавством практика. Чинний виконувач обов'язків ректора не може залишатися на посаді під час фінального етапу виборів, оскільки він потенційно здатен тиснути на процес. Задля уникнення ризиків, пов'язаних із звинуваченнями в тиску чи застосуванні адмінресурсу, кожен очільник має можливість піти у відпустку та передати виконання обов'язків іншому співробітнику — не учаснику виборчої кампанії. Так і було зроблено. Виконання обов'язків і контроль за проведенням виборів міністр поклав на іншу людину. Коли ж МОЗ зупинив вибори, то призначений в. о. ректора, професор Ю. Г. Шевчук цілком логічно залишився на своїй посаді.

- Ваші опоненти стверджують, нібито вибори у вересні було зупинено, а скасовано. Як ви це прокоментуєте?

- Мої опоненти часто слабкі в

тримати мене, майже 17,5% були готові виступити за Олега Власенка, 0,8% підтримували Світлану Жук. Сили з минулого, що утримують моїх опонентів, розуміють: моя підтримка нікуди не зникла. Тим паче, впродовж останніх місяців, мені вдалося немало зробити, керуючи Вченою радою. Тож ці опонуючі сили вдалися до хитрощів. Вони успішно ввели в оману ще декількох професорів, стимулюючи їх висунути свої кандидатури і мотивуючи це тим, нібито мене МОЗ «не зареєструє» для участі в виборах через те, що я суджуся з НАЗЯВО (наразі справа вже виграна, але декілька місяців тому опоненти використовували факт суду як найзначніший елемент своєї агітації). Опоненти пояснювали деяким нашим професорам таке: мовляв, навіть якщо мене зареєструють, то в списках учасників буде ще й генерал-хірург Верба. І це, на їхню думку, мало серйозно зменшити мою підтримку.

Отже, попереднє керівництво вишу просто ввело в оману декількох співробітників, які висунули свої кандидатури, переживаючи, що мене нібито «не допустять до участі у виборах через довготривалі суди». Що ж, у нашому колективі всім цілком зрозуміло — більшість учасників виборів здобудуть надзвичайно низькі результати. Я навіть казала деяким опозиційно налаштованим колегам: якщо ви хочете досягти бодай якихось результатів, то об'єднайтеся навколо одного кандидата — Олега Власенка. Опоненти ж навідсьох розпоширили свої сили. Це й заплатили за подібні дивні поради київським політехнологам.

Виходить комічна послідовність. Спершу, до початку січня опоненти мріяли про те, що вибори ще довго не будуть поновлювати чи оголошувати наново. Потім, напередодні публікації списку кандидатів МОЗ, опоненти мріяли, що мене там чомусь не буде. Тепер у них нова мрія — якимось дивом досягти проходження виборів не в одному турі, а в два тури, щоб максимально затягнути процес (наявність другого туру могла би затягнути остаточне вирішення питання хіба що на один-єдиний тиждень). Опонуючі сили чудово усвідомлюють, що я виграв, але тепер прагнуть хоча би відтермінувати перемогу в першому турі на другий тур, сприяючи низькій явці. Я ж, навпаки, закликаю: найкраще, що може зробити кожен співробітник університету — це прийти на вибори, проголосувати так, як вважає за потрібне, вирішити долю ВНМУ в одному-єдиному першому турі. Важливо, аби явка була високою та показала належний рівень громадянської свідомості співробітників і студентства.

Подейкують, деякі із кандидатів, а саме професори Віталій Тихолаз і Андрій Семененко, є вашими «технічними кандидатами». Чи правдиві такі твердження?

- Ні, не правдиві. Навіщо мені «технічні кандидати»? Сили, що утримують моїх ключових опонентів, представляють попереднє керівництво ВНМУ. Ці деструктивні сили свого часу були пов'язані ще з Партією регіонів. Тож декадентське «регіональне» минуле дається взнаки. Як я вже казала, до Вінниці навіть запрошували політехнологи з Києва. Ці технологи за чималі гроші роздали моїм прямим опонентам і їхнім тіньовим бенефіціарам дивні поради: розפורшити свої сили між декількома кандидатами, розповсюджувати плітки про мою неучасть у виборах, вигадати «кандидатство» генерала Верби тощо.

Кандидат Андрій Семененко колись був моїм студентом. Це було. Але він точно не мій «технічний кандидат». Що ж стосується професора Віталія Тихолаза, то я дійсно призначала його раніше секретарем Приймальної комісії, коли була на посаді в. о. ректора. Од-

нак він несподівано вирішив створити свою власну команду одиумців. Це його вибір, і я його поважаю за самостійність.

- Тобто ви не хвилюєтеся з приводу участі великої кількості конкурентів у виборчих перегонях?

- Анітрохи. Я усвідомлюю, що основним опонентом міг би виступити виключно проректор Олег Власенко, який він докладав до цього бодай якихось конструктивних зусиль впродовж останнього року. Частина учасників перегонів виступають його статистами, частина стала такими статистами мимоволі, дозволивши ввести себе в оману технологіями на кшталт вигаданої неучасті Петрушенка у виборах. Якщо виникали якісь сумніви, то завжди можна було просто-напросто підійти та запитати в мене — буду я кандидатом на виборах ректора чи ні? Для всіх це був «секрет Полішинеля».

Однак я рада, адже маю змогу взяти участь в реально демократичній, альтернативній боротьбі. У телеграм-каналі я написала, що вважаю таку кількість бажаних працівників на благо університету результатом мого перебування спершу на посаді в. о. ректора, а потім керівництва в якості голови Вченої ради.

Впродовж року та двох місяців моя команда здійснила небачену до того демократизацію системи ВНМУ. Ми відійшли від старих авторитарних практик, позбулися окремих елементів радянщини. Університет нарешті почав реально співпрацювати з партнерськими установами ЄС і США. Саме тому я і заявила в моїй передвиборчій програмі: ставлю на меті перетворити ВНМУ на «кращий заклад вищої медичної освіти не лише України, але і Центрально-Східної Європи». Це цитата з першого пункту програми.

- Деякі ваші прихильники кажуть, нібито багато пунктів вашої програми вже було реалізовано під час перебування на посаді в. о. ректора та голови Вченої ради. Поділіться, що саме встигли зробити.

- Дякую, на цю тему говорити набагато приємніше та цікавіше. Звісно, наша команда вже встигла

дещо зробити. І це мене тішить. Але для того, щоб повноцінно виконати програму, потрібен час.

За останній рік ми почали роботу по формуванню розгалуженої мережі тренінгових симуляційних центрів, орієнтованих на потреби здобувачів освіти всіх рівнів (студентів, аспірантів). Важливо, що заснована нашою командою кафедра педагогіки та психології ВНМУ приступила до реалізації пунктів із програмного напрямку №2: кожен викладач зможе проходити безкоштовні тематичні удосконалення та університетські науково-педагогічні стажування в обсязі 180 академічних годин.

При цьому в минулому році я підписала домовленості про співпрацю зі Школою Медицини Пенсільванського університету (США), Університетом медицини та фармацевціїм. Григоре Т. Попа в місті Ясси (Румунія), Державним медичним і фармацевтичним університетом ім. Николае Тестеміцану в м. Кишинів

(Молдова). Плануємо спільно з партнерськими закладами організації стажувань для науково-педагогічних працівників за індивідуальними планами. В цьому сенсі основну роботу я проводила і продовжую з представниками Пенсільванського університету. На організацію міжнародної академічної мобільності орієнтована також підписана мною в якості голови Вченої ради «Велика Хартія Університетів».

Проведено перемовини з генеральним директором вітчизняної Фабрики медичного обладнання «Каммед». Виробничі потужності підприємства спеціалізуються на інструментах і пристроях загально-медичного, хірургічного, урологічного, оториноларингологічного, ендоскопічного призначення тощо. Домовилися про практичну реалізацію патентів на винаходи, корисні моделі, промислові зразки, авторами котрих є співробітники ВНМУ. В подальшому крокуватимемо до укладення спільної угоди. В результаті її реалізації матимемо спільне виробництво, сфокусоване на проєктуванні об'єктів інтелектуальної власності університетських авторів.

Зусиллями Вченої ради розпочато інституційне оновлення інфраструктури ВНМУ. Для прикладу, прийнято рішення про заснування навчально-наукових інститутів: інституту післядипломної освіти, інституту громадського здоров'я, екології та біології, інституту реабілітації, інституту антропології та

лого року проведено набір на нову, надзвичайно актуальну спеціальність — «Фізична терапія, ерготерапія». Йдеться про започаткування підготовки висококваліфікованих реабілітологів у стінах ВНМУ.

Створено Медіацентр ВНМУ, котрий стане основою для передбаченого моєю програмою «центру зв'язків із громадськістю». Існування подібних організацій у структурі університету надзвичайно потрібне сьогодні, коли основним ворожим інструментом залишається тотальна дезінформація.

Також вдалося виконати програмний пункт, який гарантує повністю безкоштовне опублікування наукових статей і рецензій наших співробітників і аспірантів у фахових наукових виданнях університету. Уявіть собі, раніше наші співробітники мусили платити за власні публікації в журналах свого університету! Звісно, я працюватиму над тим, аби не допустити такого в майбутньому та, навпаки, зробити систему публікацій результатів наукової діяльності вимогливою, але доступною для кожного викладача, дослідника.

Нарешті розмежовано Міжнародну конференцію студентів і молодих вчених «Перший крок в науку» на два повноцінні форуми. Перший надалі відбуватиметься в суто студентському форматі, тоді як другий матиме статус Міжнародної конференції молодих учених. Це дозволить підняти статус і значущість презентації наукових розробок аспірантів і молодих викладачів.

- У вашій програмі згадано також про підтримку навчального курсу «Вишкіл» на базі оздоровчого табору ВНМУ «Сокілець». Також я знаю, що декілька днів тому ви оголосили другий набір студентів для участі в курсі. Розкажіть про це детальніше.

- Оздоровчий табір «Сокілець» перебуває на балансі ВНМУ вже тривалий час. Він розташований у надзвичайно мальовничому місці на Бугом, на теренах колишнього графського маєтку. Для університетської спільноти «Сокілець» вперше відкрився тільки минулого року. Наша команда провела велику підготовчу роботу з розчистки сокілецької території, приведення її в порядок. Врешті, мені вдалося організувати декілька етапів студентських заїздів. Кілька сотень студентів відвідали «Сокілець» упродовж минулого липня. Кожна зміна проживала в оздоровчому таборі до тижня. При цьому ми забезпечували харчування, дозвілля студентів. Що важливіше, програма навчального курсу «Вишкіл-2023» врахувала патріотичну складову, орієнтувалася на гуманітарну підготовку здобувачів освіти. Тож сенс сокілецьких поїздок студентства насправді цілком освітній.

В цьому році планую проведення студентського курсу так само впродовж липня. Тільки цього разу маємо вже майже 600 заявок від студентів тільки за перший тиждень реєстрації! Тож новини та інформація про минулорічну програму справді справила на студентське середовище позитивне враження. Я дійсно задоволена тим, що нашими спільними викладацькими зусиллями знайдено прекрасний

спосіб поєднання студентами дозвілля та прикладних студій. Окрім того, «Сокілець» сприяє неформальному спілкуванню студентства та викладачів, професійно орієнтує студентів-медиків. Зараз так само опрацьовується питання харчування та урізноманітнення студентського дозвілля під час перебування в оздоровчому таборі.

- У період 5-7 березня відбувся перший Фестиваль мистецтв ВНМУ, і саме ви були його організатором. Студенти надзвичайно позитивно поставилися до ініціативи. Неодноразово доводилося чути схвальні відгуки. Як гадаєте, в чому секрет такого ставлення до подібних мистецьких заходів у медичному університеті?

- Перш за все, я добре пам'ятаю власні студентські роки. Такі культурно-мистецькі імпрези сприяють розширенню світогляду, комунікативних навичок, піднімають загальний рівень ерудиції та культури спілкування. Погодьтеся, що всі ці аспекти надзвичайно необхідні майбутньому лікарю, якщо він справді хоче бути успішним і користуватися повагою пацієнтів.

Разом із тим, я сама була професійною співачкою. Тут просто збігається моя персональна любов до подібних ініціатив, концертної діяльності з інтересами активних учасників студентського співтовариства. Впродовж 2020-2022 рр. студенти взагалі не мали концепції культурного дозвілля. Спершу заважав карантин, ковідні обмеження, потім почалася війна. Гірше, що і до того відповідальні особи ігнорували студентське прагнення до мистецької самореалізації. Крім того, дуже часто ігнорувалася потреба централізованої підтримки патріотичного виховання. Переконана, що ці проблеми наша команда пододала минулого року раз і назавжди.

Студенти ВНМУ є принципово патріотичним активом Вінниччини. Вони — носії високого рівня громадянської свідомості. Студентилікарі є прикладом для всіх інших професій, вони справжня еліта української нації. Відповідно, я доклатиму всіх зусиль після обрання на посаду ректора ВНМУ задля підтримки студентських проєктів.

Перший Фестиваль мистецтв видався надзвичайно потужним. Спершу ми організували виставку студентського живопису, предметів декоративного мистецтва. Далі ми провели два концерти, де поєднувалися вокальне виконання класичних і естрадних творів, інструментальне музичне виконання, декламація власних і загальновідомих поетичних творів. Окремо представлені хореографічні постановки. Всі студенти-учасники показали свою майстерність на найвищому рівні! Заходи дійсно виявилися подією університетського масштабу. Тепер плануємо другий Фестиваль мистецтв на наступний рік.

Ще хочу зазначити: кульмінаційним елементом фестивалю виявилася наша спільна поїздка з учасниками до Канева. Ми відвідали Шевченківський національний заповідник безпосередньо в день 210-ліття Тараса Григоровича Шевченка — 9 березня.

- Що хотіли би сказати читачам на завершення?

- Я хочу щиро зауважити, що пишася можливість працювати заради розвитку одного з головних медичних вишів України. Свою подальшу роботу хочу побудувати навколо закріплення першого місяця серед українських університетів медичного профілю та переходу до реальної конкуренції з медичними університетами Центрально-Східної Європи. Знаючи ситуацію з продуктивними силами всередині університету, вважаю подібні перспективи цілком реалістичними. Однак роботи попереду буде дуже-дуже багато.

Переможемо ми тільки спільними зусиллями!

Спілкувався Микола КАВУН

Випускникові-захиснику – авто від БФКТБ НТУ

Україна в огні!!! Рашисти біснуються, перетворюють наші міста і села у звалища руїн, нищать інфраструктуру, «засівають» мінами, уламками снарядів родючі українські чорноземи.

Але ВСЕ БУДЕ УКРАЇНА! Бо ми – нездоланні, сильні духом!

Сповна переконують у цьому викладачі й студенти ВСП «Барський фаховий коледж транспорту та будівництва НТУ», які докладають максимум зусиль, щоб допомогти фронту.

От і в ці дні в ангарі для проведення монтажно-демонтажної практики кипить робота.

Під керівництвом викладача фізики Віталія Жилінського студенти групи ЗАМ-113 Андрій Панасюк, Денис Патлань, Володимир Педстружок, Максим Соломон, навіть після тривожної неспокійної ночі, проведеної в укритті, ремонтують з власної ініціативи і за покликком серця автомобіль, призначений для відправки на фронт випускникові коледжу – мужньому воїну з легендарної 3-ої окре-

мої штурмової бригади.

Здійснюють заміну двигуна, приводять до належного робочого стану інші механізми та деталі.

«Донором» для авто став посичений осколками, з вм'ятинами від снарядів «бойовий кін», привезений волонтерами ГО «Успіх в єднанні» та БФ «УМАС» з фронту. Керівники зазначених організацій Вадим Загородський та Олександр Каплишнюк відгукнулися на прохання викладача коледжу Віталія Жилінського допомогти з необхідними агрегатами.

До речі, саме завдяки Віталію Ігоровичу та його товаришу Андрію Сольвару оперативно знайдено автомобіль для наших захисників, який придбано і буде відремонтовано за кошти, зібрані колективом ВСП «Барський фаховий коледж транспорту та будівництва НТУ».

Роблячи щомісячний внесок у розмірі одноденного заробітку в скарбничку Перемоги, дружина родина БФКТБ долучається до боротьби з ненависним ворогом.

Йосип КІБІТЛЕВСЬКИЙ

Друзі, будь ласка, допоможіть!

Це той випадок, коли пишеш статтю і просто вмиваєшся сльозами... Боже! Чому саме так? Яка сильна Жінка! Які двоє синочків! Просто біль розриває! Друзі, будь ласка, допоможіть!

У сім'ї Наталі і Аркадія Олійників п'ятеро дітей, двоє з яких з перших днів війни стали на захист України. 28-річний Максим тримає оборону у складі 65 бригади на Запоріжжі, а Сергій, випускник ліцею №4, отримав повістку у 23 роки, і незважаючи на вади серця і відсутність військової підготовки, пішов в аеромобільну десантно-штурмову 46 бригаду.

Незважаючи на юний вік, своєю відвагою Сергій заслужив авторитет і був призначений на посаду командира протитанкового відділення взводу вогневої підтримки аеромобільної роти.

Під час боїв у Мар'їнці Донецької області 11 квітня 2023 року Сергій отримав важкі поранення. Більшість лікарів не давали шансів, і акцентували, що Сергій не зможе самостійно дихати, говори-

ти і ходити через порушення в головному мозку. Однак мама захисника, санітарка Жмеринської ЦРЛ, не хотіла вірити словам лікарів, і не здавалася. Молитвами і наполегливістю жінка змогла переконати всіх довкола, що Сергій буде не лише жити, говорити, а й ходити!

Будь ласка, просто благаємо вас підтримати цю сім'ю, яка в приватному медичному центрі «МОДРИЧ» витрачає близько 200 тисяч гривень щомісяця! Матусю постійно перебуває із сином Сергієм у лікарні, інший син днями не виходить на зв'язок, коли виходить із побратимами «на нульові позиції», а вдома місяцями матусю не бачать молодші сестрички і братики...

Передати словами весь біль і смуток цієї жінки просто нереально, але повірте, в ній стільки сил і любові!..

Картка для допомоги: 4149 4991 4582 2670 Приват Банк.

Яна СЛАДКОВСЬКА

м. Жмеринка

Донати – це потужна зброя проти ворога

Чергову місію виконано нашим Могилів-Подільським волонтерським бойовим козацьким екіпажем. Дрон, генератор, акумулятор, аптечки з турнікетами, обереги, маскувальні сітки, домашні смаколики та багато іншого доставлено на фронт нашим воїнам. Всім дякуємо за допомогу українській армії! Кожна наша поїздка, кожна ваша гривня – це крок до порятунку України, це крок до нашої перемоги.

Дорога на передову завжди далека і нелегка. Але важлива. Бо поміч ЗСУ необхідна, і ця допомога має бути постійною, допоки клята війна. Як один із захисників розповідає про дрон, який ми передали їм раніше, що коли дрон повернувся назад, то цей боєць взяв його в руки, поцілував та обійняв його. Повідомив, що це найкраща версія із тих дронів, з якими вони дотепер мали справу. Тож від імені усіх наших захисників величезна подяка помічникам за те, що донатили на придбання цього військового девайса і на все інше. Велика перемога має бути завдяки маленьким цінним благодіянням, які створюють собою міцний ланцюг допомоги. Україна непереможна країна, і люди в ній непереможні та незламні.

Цінність такої гуманітарної допомоги в тому, що вона об'єднує

У ці дні планується чергова поїздка на Херсонський напрям. Захисникам передали автомобіль «Таврію», який ми маємо доставити з гумвантажем на «нуль». Саме туди, де гаряче і не вщухає війна ні на мить... «Коник» поки що знаходиться в автомаєстерні у майстра Олександра Глушкова, який його приводить до ладу, ремонтує і проводить зварювальні роботи. Після ремонту ми його передамо нашим воїнам.

Паралельно з поїздкою на фронт було відправлено посилки на передову. Бо дещо залишили і для цих хлопців, оскільки просили підмоги. Ми ж не можемо не допомогти, якщо є потреба, яку ми зможемо виконати. Не спроможні допомогти у тому випадку, коли великий запит на великі кошти. І тут ми розуміємо, що наш екіпаж із помічниками не витягне такі «баснословні» суми. Але ми робимо те, що можемо, і те, що також необхідне нашим захисникам.

Дякуємо волонтерам з села Березівка на чолі з Любою Заболотною за маскувальні сітки, за ка-

ла давня знайома та віртуальна подруга з фейсбуку Анни Лаврик. Отож мама написала допис у соціальній мережі про неймовірне бажання своєї донечки до дня народження. Дослівно зі сторінки пані Людмили:

«Привіт, любі друзі! Вероніка з нетерпінням чекає свій ДН, адже вона знає, що уже зовсім скоро її мрія здійсниться. І вона передасть свій подарунок нашим захисникам.

На сьогодні нам вдалося зібрати 30750 грн. 50 євро вчора подарувала Вероніці родина з Білорусі. Наші дітки разом ходять на плавання. Це ще приблизно 2000 грн. І так зібрано 32750 грн. Потрібно зібрати ще 17250 грн, аби ми могли придбати два дрони.

Втілити мрію Вероніки нам допоможе Анна Лаврик зі своєю командою. Вони особисто доставлять подарунок на передову.

Тому, хто хоче привітати нашу донечку з наступаючим ДН, залишаю реквізити:

Монобанк - <https://send.monobank.ua/jar/zhYnAixkP>
Приват Банк - <https://www.privat24.ua/send/b415t>
PayPal - verych135@gmail.com
Для переказу з ЄС
BE17 3632 3352 5621
Liudmyla Verych.

Дякую всім наперед. Допоможіть зібрати кошти на подарунок воїнам, будь ласочка».

Під дописом наш колега Володимир Пунько написав коментар: «Дякую тобі, Вероніко, за твій патріотизм, бажання допомогти нашим воїнам і вітаю з майбутнім днем народження. Твоє бажання – це не дитячі мрії, і ми обов'язково його виконаємо, доставивши ці дрони бійцям на передову. Але я бажаю, щоб нарешті ця війна закінчилась і наступні твої мрії були більш веселими і дитячими. Щоб ти жила щасливо в квітучій, заможній, вільній державі Україна. Слава Україні! Слава таким діткам як ти!»

Могилів-Подільський волонтерський бойовий козацький екіпаж щиро вітає з наступаючим днем народження маленьку патріотку Веронічку з великим добрим українським серденьком. Бажаємо тобі міцного здоров'я, щасливої долі, щоб твоє бажання здійснилося і нашої перемоги над окупантами!

Разом ми сила!

З Україною у наших патріотичних серцях!

З повагою і вірою в нашу перемогу, ваші військові волонтери Анна ЛАВРИК, Володимир ПУНЬКО, Сергій СТАНГРІТ

м. Могилів-Подільський

навколо себе однодумців по духу та поглядах. Це патріоти. При таких складних обставинах відкриваються істинні обличчя багатьох людей. Бачимо, хто хоче нашої перемоги над ворогом і наближає її, а хто спить і бачить «руській мір». Все, що дано нашому народу, то є величезні випробування, з якими не кожна людина може справитися. Одні мріють захищати Україну і бути Героями, а інші шукають виходи, щоб втекти за кордон. Країна одна, а думки в людей різні. От якби була єдність українського народу з початку становлення незалежності України, от тоді не було би ніякої війни... Але це наші припущення... Ніхто з нас не знає, як би воно сталося, але всі ми тепер спостерігаємо, що ми маємо. Тому той, хто хоче жити і врятувати свою землю, свою країну, свій рід, став на захист разом із нашими захисниками. Єдність народу понад усе!

Антибіотики та мазь для ніг нашим Котиком передала колега Тетяна Басенко, за що ми їй щиро вдячні та всім її помічникам. Нехай воїни не хворіють! За усіх молимося і хвилюємося. Життя одне, і дай Боже жити нам усім на своїй Богом даній землі. Клята війна заважає щасливо жити нам... Але ми разом і ми боремся.

муфляжні «підпопники» та за металеві скоби, волонтерам з с. Шендерівка Олені Войцех, Тетяні Катрич, Маргариті Пийводі, Ларисі Скрипник, Ларисі Черепуляк, Марині Крохмалюк та всім іншим допомагайчикам, волонтерам із с. Сліди на чолі з Іриною Максимчук, Тетяні та Сергію Шведам з с. Гонтівка, які постійно допомагають ЗСУ, волонтерам «Чарівної мережі (вінницькі павучки)» на чолі з Валентиною Процюк, сім'ї Богомаз, Ларисі Конарській з м. Вінниці, В'ячеславу Доброводському, Анатолію Лобатюку з м. Жмеринки, Григорію Гальчинському та Яні Крижанівській.

Друзі, дякуємо вам за ваші рятівні донати в ім'я нашої перемоги! Донати – це потужна зброя проти ворога! Так само, як і будь-яка допомога, яку надають люди від щирого серця з вірою в перемогу України над росією. Ми обов'язково переможемо! За донати дякуємо благодійникам – Віталію Боднару, Ірині та Олександрі Сінчишеним, Сергію Кіфі, Тамарі Кашук. Тримаємося і не припиняємо донатити і допомагати ЗСУ.

Розповімо про щемливу історію маленької патріоточки. Є одна дівчинка на ім'я Вероніка, її маму звали Людмила Верич. А Людми-

Юних художників запрошують на конкурс

Підлітки Вінницької громади мають можливість виявити свої художні здібності та фантазію, втіливши креативну ідею про рідне місто у власному коміксі, та навіть стати авторами друкованих збірок.

Про конкурс «Вінниця у коміксах» — конкурс серед дітей та молоді» повідомив Офіс туризму Вінниці.

«Запрошуємо взяти участь у міському конкурсі «Вінниця у коміксах» дітей та молоді 12-16 років, — зазначають організатори. — Учасники конкурсу мають подати на розгляд журі свою авторську творчу роботу на одній сторінці формату А4, виконану в будь-якій художній техніці, на якій буде зображено ідею майбутнього коміксу, а саме: визначні місця Вінниці; її архітектурні пам'ятки; персонаж, що символізує місто або міг би в перспективі стати його символом (зокрема вигаданий герой). Персонажем може бути також будь-хто з видатних персоналії минулого, що зробили значний внесок у розвиток та популяризацію міста».

Для участі у першому турі конкурсу потрібно до 5 квітня відправити свої твори на електронну адресу (vinnitsia.tourism@gmail.com).

З деталями конкурсу «Вінниця у коміксах» можна ознайомитись, зокрема, на фейсбук-сторінці «Вінниця у коміксах» — конкурс серед дітей та молоді».

Засновниками та організаторами цього творчого змагання є комунальне підприємство Вінницької міської ради «Офіс туризму Вінниці» та ГО «Простір розвитку особистості «Бібліофан».

ВІННИЦЯ У КОМІКСАХ

Мистецький конкурс для дітей та молоді 12-16 років

Прийом робіт до 5 квітня
Контакти: +38 096 775 67 95

Допомога і на передову, і до шпиталів

надходить від небайдужих жителів Калинівської громади, міської ради та благодійників

Калинівська міська рада звітує, що виконала чергове замовлення українських захисників — придбала дванадцять блоків багатоканальної швидкої зарядки «Bandera Power». Це надійний блок багатоканальної швидкої зарядки, який забезпечує незалежне живлення різної техніки для військових, що суттєво покращує ефективність ведення війни та комунікації між підрозділами. Тому не випадково на них є постійний попит у військових.

Отже, чергову партію «Bandera Power» вже відправили на позиції калинівським нацгвардійцям, які боронять Україну.

Продовжуємо виконувати запити наших захисників. Окрім цих «Bandera Power», замовили ще вісім блоків, які також передамо найближчим часом, — розповів Калинівський міський голова Василь Поліщук. — Допомога військовим — це наш обов'язок, і про це ми ніколи не забуваємо. З початку повномасштабної війни активно допомагаємо нашим захисникам і будемо продовжувати

допомагати до нашої спільної Перемоги.

Не забувають калинівчани і тих захисників, які проходять лікування на Вінниччині. Так, днями освітні Калинівської громади спільно підготували смачні гостинці для поранених воїнів.

Начальниця відділу освіти, молоді та спорту Галина Фурман, директорка ліцею №2 Світлана Гетьман та директорка дошкільного навчального закладу №1 м. Калинівка Віталіна Сапунова передали продукти харчування на харчоблок медичного закладу та роздали смаколики військовим, подякувавши їм за їхню героїзм та самопожертву.

Для українських захисників цього разу привезли фрукти, вітамінні набори, вареники, пиріжки, печиво, також засоби гігієни, які надала Калинівська міська рада.

Сьогодні нашим пораненим захисникам важливі не так наші гостинці, як добре слово, щира вдячність та увага. Тому ми регулярно організуємо відвідини медичних закладів, де проходять курс лікування поранені, — зазначив Василь Поліщук. — Більшість із них зараз перебувають в розлуці з рідними, за сотні чи десятки кілометрів від свого дому. Тому наші гостинці, які господині готують із любов'ю, нагадують їм про тепло рідного дому.

Підтримують корисні бізнес-ідеї

Успішні історії переможців Конкурсу розвитку підприємницьких ініціатив за 2023 рік оприлюднила Хмельницька міська рада

«Іноколи так часто буває, що приклад інших найбільше нас навчає, найкраще нас мотивує та спонукає до активніших дій. Цим дописом ми хочемо привернути увагу всіх, хто має мрію розпочати власну справу і трішки вагається, чи варто, чи зможе. Ви зможете! І Хмельницька міська рада допоможе вам та надасть грантову підтримку на розвиток вашої ініціативи», — зазначили в дописі на сторінці міськради.

Отже, троє минулорічних переможців згаданого конкурсу вже здобули підтримку з міського бюджету і втілюють власні бізнесові ідеї.

Дві з них пов'язані з наданням послуг найменшим клієнтам.

Так, переможниця конкурсу підприємницьких ініціатив у 2023 році ФОП Аксьонова Людмила Павлівна розробила проєкт «Дитяче кафе «Кіндервіль». А підприємець Алла Сергіївна Ковальчук — проєкт Дитячого розважального центру.

Також перемогу здобув проєкт створення пункту прийому, сортування та зберігання вторсировини, який запропонував ФОП Журавльов Іван Володимирович.

А нещодавно у Хмельницькій

громаді завершився прийом конкурсних заявок на 2024 рік. Подати свої ідеї та позмагатись за фінансову підтримку мали змогу громадяни України, які зареєстровані та проживають у Хмельницькій міській територіальній громаді та які виявили бажання створити і розвивати підприємницьку діяльність. Як повідомила міськрада, переваги в отриманні грантів надаються учасникам бойових дій, особам з інвалідністю внаслідок війни, особам з інвалідністю I групи. Максимальна сума гранту — 200 тис. грн.

Переможець конкурсу підприємницьких ініціатив-2023

ФОП Журавльов Іван Володимирович

Пункт прийому, сортування та зберігання вторсировини

Переможниця конкурсу підприємницьких ініціатив-2023

ФОП Аксьонова Людмила Павлівна

Переможець конкурсу підприємницьких ініціатив-2023

Дитячий розважальний центр «Кіндервіль»

ФОП Ковальчук Алла Сергіївна

Волонтери Могилева-Подільського – рушійна сила на шляху до Перемоги

На початку своєї розповіді я хочу поділитися з читачами «Вінниччини» власним поглядом на сучасні події, які суттєво вплинули на прийняття надзвичайно важливого рішення – присвятити себе служінню рідній Україні на волонтерському фронті. Я виросла в сім'ї працівників культури. Після закінчення Хоменківської середньої школи Шаргородського району у 1974 році вступила до Київського державного інституту культури ім. О. Корнійчука на бібліотечний факультет (заочно) і в 1979 році закінчила навчання. З 1 квітня 1976 року працювала завідуючою Могилів-Подільською дитячою бібліотекою і у 2010 році вийшла на заслужений відпочинок. Усе своє життя я присвятила вихованню підростаючого покоління. Маю сина Ярослава, доньку Віталіну, онуків Антошка та Дмитрика. Уся моя родина сьогодні захищає свою рідну Богодану Україну. Тому і я, не вагаючись, стала на цей шлях. Чим можу, тим буду до переможного кінця допомагати нашим захисникам. Вважаю, що кожний громадянин має сьогодні докладати всіх зусиль і зробити свій посильний внесок у Перемогу.

Волонтерська організація «Захисники Вітчизни» була створена 25 жовтня 2014 року. Яюсь однієї ночі я не могла заснути після перегляду телерепортажу про знущання кадрівців над нашими воїнами, які потрапили до них у полон. І вже наступного дня зателефонувала до своїх добрих друзів Погребняк Євгена Івановича та Саєнко Ольги Григорівни з пропозицією зайнятися волонтерською роботою. Ольга Григорівна через інтернет зв'язалася з вінницьким складом, і звідти нам передали автобусом основу для маскувальних

сіток. У цей же час я поїхала на нашу швейну фабрику, завантажила камуфляжні відрізки й завезла до приміщення, яке надав нам голова районної ради Сірант Володимир Володимирович. Сьогодні він гідно захищає нашу Україну. Згодом ми залучили до себе

багато небаждужих мешканців міста та організацій. Робили все, що могли. Особливо сподобалися нашим воїнам подушечки-наплічники, які надавали їм можливість відпочити, сидячи в окопі. Нам воїни говорили, що ці подушечки вони переставляли як корону на голові і при цьому чули, як орки розмовляли і казали: «Ось, дивіться, уже американці надали хохлам щось нове в озброєнні...».

Українські Герої замовляли в нас білі маскувальні халати, які зливалися з кольором снігу. Шили їх здобувачі освіти та майстри виробничого навчання професійного

ліцею сфери послуг. Також воїни потребували маскувань шоломів, наколінників та налоктічників, які ми теж шили. На маскувальні сітки постійно була і досі залишається велика потреба. Також в'язали шкарпетки та балаклави. Директор швейної фабрики Валентина Сте-

їни матеріалом для виготовлення маскувальних сіток.

Працювали ми до того періоду, поки не настало відносно затишшя. Коли ж почалася повномасштабна війна, ми зразу активізували роботу своєї волонтерської орга-

ндушечки для танкістів на сидіння, спальні мішки, спідню білизну. В'яжемо й теплі шкарпетки. Також допомагаємо теплим одягом: кожухи, светри тощо. Неодноразово я відвідувала одну з обласних лікарень, де лікувалися поранені воїни. Мешканці нашої громади допомогли зібрати футболки, сорочки, білизну, шкарпетки, спортивні штани, шорти, а також солодощі від Кондирського дому «Вацак». Вони були дуже задоволені, дякували нашим волонтерам та всім небаждужим, хто їм допомагав. Я ходила в кожну палату, вела розмову і запитувала про те, що їм потрібно...

У нас працює волонтер поважного віку – Ісмаїл Мустанович Муштафєв. У минулому військовий. Йому виповнилося повних 84 роки, і він каже, що чекає кожного нового ранку, аби прийти до нас, у волонтерський центр.

Усі питання ми вирішуємо колегіально.

Постійно працюємо під посильною допомогою та увагою голови Могилів-Подільської ОТГ Глухманюка Геннадія Григоровича, голови ветеранської організації Кубалю Петра Григоровича, воїнів та небаждужих містян. Велику подяку висловлюємо Сидоренку Людмилі Олександрівні за багаторічну підтримку в наданні матеріалу для нашої основної роботи – маскувальних сіток. Дякую всім, хто привозить, хто в'яже, хто ріже матерію... Завдяки таким людям ми працюємо й допомагаємо нашим захисникам наблизити Перемогу.

Важливо те, що небаждужі самі пропонують свої послуги. Таким чином до нас звернувся мешканець Василь Євгенович Олексійчук, який запропонував виготовлену власноруч цілощю лікувальну мазь від опіків, для загоєння ран, за що йому дуже дякують наші воїни. Ним виготовлено і відправлено на передову понад 300 баночок.

Дуже шкода людей, які приїжджають з окупованих територій, і хоча вони знають, що там їхню домівку зруйновано, вони знаходять у собі сили посміхатися, жартувати й дуже мріють повернутися додому і нас теж запрошують на море: «Приїжджайте! Усе буде добре! Головне Перемога! Ми надіємося, молимося за наших хлопців. А на море – будь ласка! Усі приїздіть!» Поїдемо, обов'язково поїдемо після нашої Перемоги! Війна нас здружила, війна нас об'єднала! І це дуже цінно!

Слава Україні! Героям слава!
Людмила МИХАЙЛЯК,
голова Могилів-Подільської волонтерської організації «Захисники Вітчизни»

панівна Рудик передала нашому волонтерському центру для воїнів спальні мішки і каремати.

Із нашим волонтерським центром співпрацювали багато голів сільських та селищних рад Могилів-Подільського району. Вони організували серед місцевих мешканців збір продуктів для військових і привозили до нас у волонтерський центр. А вже звідси волонтери, які володіли транспортними засобами, розвозили все по різних фронтових ділянках.

Завдяки тому, що в місті працює швейна фабрика, яка шиє військову форму, ми допомагали волонтерам з інших міст та областей Укра-

наїзації. Щоразу прибували до нас все нові й нові помічники. Слід відзначити роботу Катриченко Тетяни, Вдовиченко Євгенії, Помалі Ганни, Вербовецької Наталі, Божинської Валентини, Яцькової Надії та багатьох інших. Сюди приходять тимчасово переміщені особи з усієї України, які знайшли притулок у нашому місті. Спочатку були люди з Києва, Бучі, Ірпеня, Чернігова, Сум, а зараз – із Херсона, Бердянська, Куп'янська, Краматорська, Мелітополя, Харкова, Северодонецька та інших міст.

Окрім того, що в'яжемо зимові та літні маскувальні сітки, ми шиемо ковдри, подушки для відпочинку,

Визначалися, хто кращий

У ритмі сьогоднішніх подій триває життя у Жмеринському вищому професійному училищі. Тут здобувачі освіти оволодівають майбутніми професіями в режимі стаціонарного навчання і активно займаються волонтерською діяльністю.

З розряду останніх навчальних новин — тиждень інтегрованої професії: «Перукар (перукар-модельєр); Манікюрник», який розпочався з виставки стіннівок та найкращих малюнків.

З метою розвитку креативного мислення, творчих здібностей здобувачів освіти та кращого засвоєння ними навчального матеріалу було проведено відкритий захід під назвою: «Інтелектуал». Він складався з ряду цікавих теоретичних та практичних завдань.

Також майстрами виробничого навчання Деркач Т.В. та Волковою Т.В. було проведено конкурс фахової майстерності з перукарської справи: «Феєрія краси». У ньому взяли участь здобувачі освіти I та II курсу. Кожен учасник створював зачіску та цілісний образ, які мали відповідати певному стильо-

вому направленню. Всі конкурсантки справились із поставленим завданням та показали відмінні результати.

Журі конкурсу було важко визначити призові місця, адже кожен створений образ був неповторним та гармонійним, тому всім учасникам було присуджено перші місця. Бартошук Оксана - образ «Індійські скарби»; Кісілюк Анна - образ «Грецька Богиня»; Лісовенко Вероніка - образ «Український колорит»; Лозінська Вікторія - образ «Кармен»; Митровка Дар'я - образ «Наречена 2024»; Нагороднюк Анастасія - образ «Східна красуня»; Оплакнська Вікторія - образ «Ретро Діва».

Усіх учасників нагородили грамотами. Приз глядацьких симпатій отримала учениця 10-ої групи — Лозінська Вікторія за образ «Кармен». Також окремою грамотою нагороджено ученицю цієї ж групи Посвалюк Джесіку, яка виконувала make-up моделям.

Тетяна ДЕРКАЧ,
майстер виробничого навчання та викладач спецдисциплін

Чарівна леді з трубою в руках

Її не зразу помітиш у гамірному колективі музикантів дитячого зразкового духового оркестру Браїлівського будинку культури. Стоїть у другому ряду за керівником, грає на масивній трубі, яка правильно називається - туба. Захоплюють подих музичні твори, які виконує оркестр під керівництвом Віталія Тодосюка. Проте з часом відчуваєш на собі теплий погляд і бачиш чарівні обриси молодого обличчя дівчини Лізи, яка впродовж п'яти років грає в духовому оркестрі та легко знаходить спільну мову з хлопцями, часто організовує їх. Ось уже два роки дівчина щосуботи і щонеділі разом зі своїм колективом, об'їхавши десятки міст і сіл України, збирає кошти на допомогу ЗСУ. Їх не стримує холод, сніг, непогода. У них спільна мета — волонтерство. Цей славний колектив, котрий, як злагоджений організм, живе, приносить величезне задоволення слухачам своєю музикою і не меншу допомогу війнству, котре боронить нашу Україну.

«Вона не лише гарна, а й в міру дотепна, добра, організована, ввічлива, старанна і безперечно талановита дівчина», - говорить про свою вихованку Віталій Васильович.

Закінчивши дев'ять класів Браїлівського ліцею імені Володимира Забаштанського, Ліза Мазуркевич продовжує навчання в КЗ «Жмеринський ліцей № 2». Вдало поєднує навчання, заняття улюбленою справою та волонтерством. Побажаймо цій чарівній леді сили, творчої наснаги та гарної долі!

І щоб там хто не говорив, а всетаки — слава у нас молодь!

Надія СЛОБОДЕНЮК
сmt Браїлів

Лісівники та волонтери саджали ліс на Вінниччині

23 березня в десяти регіонах України відбулась всеукраїнська акція відновлення лісів. Зокрема, про висаджування нового лісу на Вінниччині розповіли представники Центрального лісового офісу Державного підприємства «Ліси України».

Волонтери спільноти «UAnimals» зібрались у різних регіонах, щоб наголосити на важливості лісу для людини. Ця організація бореться за права тварин із 2016 року, виступає проти використання тварин у цирках та дельфінаріях, проти хутових ферм та будь-яких інших способів експлуатації тварин заради прибутку та розваги. Від початку повномасштабної війни активісти також рятують тварин та евакуюють із зони бойових дій. Звісно, їм болить і тема знищення лісів унаслідок російського вторгнення.

Зібравшись минулої суботи на ділянці у Гніванському лісництві філії «Вінницьке лісове господарство», лісівники та волонтери «UAnimals» висадили сіяння сосни звичайної та дуба звичайного. Загалом на площі 1,4 га тепер зростатиме 9330 сіяньців. Працівники лісництва доглядатимуть та охоронятимуть їх, і вже через 7-8 років на цій ділянці ростиме повноцінний ліс, що буде наповнений різноманітними рослинами, тваринами, птахами, комахами.

Під час висаджування лісу природоохоронники-волонтери ділились думками і водночас раділи, що ста-

ли учасниками створення лісу. З особливим захопленням брали участь у цій добрій справі діти.

«Як відомо, висадити ліс не достатньо, потрібно його доглядати, охороняти — це довгий процес, але вкрай важливий для нас, українців. Поки тисячі гектарів лісів в Україні знищують рашисти, ми будемо відновлювати та примножувати їх у мирних регіонах, - зазначили на сторінці Центрального лісового офісу. — «Ми відповідальні за тих, кого приручили» — фраза, яка так близька і для волонтерів «UAnimals», і для лісівників. Вони піклуються про тварин, ми ж плакаємо ліси, бо ліс — це життя і це наша відповідальність».

Лялька-мотанка і не тільки...

Сонячного березневого дня до Серединської гімназії імені В.М.Думанського Джулинської сільської ради завітали давноочікувані гості: майстрині, волонтерки і просто чудові жінки Тітєвська Марія (завідувач Теофілівської філії Джулинського ЦКД) та Суха Наталія (завідувач Завітнянської філії Джулинського ЦКД), які провели для дітей майстер-клас із виготовлення ляльки-мотанки.

На занятті діти дізнались основні секрети виготовлення ляльки, а досвідчені майстрині допомагали їм зробити ляльку по-справжньому гарною та втілити у ній важливі символи. Створювали ляльку-мотанку лише з натуральних матеріалів.

«Лялька-мотанка — це стародавній обряд, що втілює добро та ладність. Їх виготовляли мами для дітей або ж як подарунок на свята. Здавна вона є символом родинного затишку, гармонії та захисту сім'ї. Мотанка оберігала і оберігає оселі українців. А воїни ЗСУ з нетерпінням чекають такі обереги і носять їх, вірячи в їхню силу», — розповіла майстриня.

Історія ляльки починається з давніх-давен, її робили зі соломи, клаптиків тканини та ниток. Найу-

любленішою була лялька-мотанка. Її секрет у тому, що її не шийють, а мотують із тканини та вплітають різні елементи. Мотанки не мають обличчя, аби, за старовинним повір'ям, у ляльку не вселилася зла душа. Також були представлені інші види лялек: березині, забавлянки, обрядові, в'язані.

Діти дізнались всі секрети виготовлення лялек-мотанок та основне правило: не використовувати голку під час цієї роботи. Усі із

задоволенням творили, опановуючи нові знання та вміння.

Зустріч була дуже цікавою, хлопчики та дівчатка із захопленням робили лялечок-оберегів. На завершення зустрічі майстрині пригостили всіх присутніх солодощами від Волонтерської спільноти «Чарівна Мережка» та подарували лялечку директору гімназії Пазилівій С.З на згадку.

Олег БАБІЙ
Джулинська громада

Поезія згуртовує та окриляє

У закладах Вінницької міської централізованої бібліотечної системи відбулась низка цікавих поетичних заходів у рамках Всеукраїнської акції «Національний тиждень читання. Тиждень поезії – 2024».

Основна мета акції – консолідувати українське суспільство навколо читання. Директорка Вінницької міської ЦБС Олена Заквацька підкреслила, що тиждень поезії є гарною можливістю відзначити роль поетичного слова та поетів у культурі, особливо під час війни, адже поезія як форма літератури реагує на події найпершою.

«Поетичне слово про дім є дуже важливим, оскільки дім – це не просто місце, де ми живемо, але й символ комфорту, безпеки та кохання. Поезія про дім нагадує нам про наше коріння, наші сімейні зв'язки, допомагає цінувати те, що ми маємо, і пам'ятати про те, що дім завжди прийматиме нас із відкритими обіймами. Така поезія глибоко проникає в душу, викликаючи емоції та роздуми про наше місце у світі, наші спогади та мрії. Вона дарує тепло та спокій і нагадує, що наш дім завжди буде нашою опорою та прихистком».

ком. Адже наш дім – це Україна!», – резюмує Олена Заквацька.

Зокрема, у розпал Національного тижня читання поезії команда

проєкту «Під спалахи сирен та блискавиць» побувала на важливій локації – в одному з волонтерських центрів міста. Основним завданням поетичного заходу було створення творчої дружньої атмосфери і присутність сильних мотивуючих людей довкола. Концертна програма була різноманітною: поети й музиканти декламували вірші, плели сітки, спілкувались із волонтерами, обмінювались позитивним настроєм... Як зазначили учасники, такий формат заряджає, надихає та окриляє.

А напередодні Всесвітнього дня поезії до Вінницької центральної міської бібліотеки ім. Івана Бевза завітали учні 3-го класу ліцею № 6, щоб зустрітися з дитячою письменницею, авторкою багатьох поетичних збірок Галиною Рибачук-Прач. Учні з задоволенням спілкувались з гостею, слухали її розповіді про героїв книг та про пригоди, які з ними відбувалися, а ще пані Галина запропонувала

дітям самим почитати її вірші – охочих виявилось чимало.

Читачі бібліотеки-філії № 7 мали можливість познайомитися з творчістю талановитої поетеси Ірини Малярської. Вірші пані Ірини відповідають на найглибші та найгостріші душевні запити людини, дають можливість відчувати силу та всю палітру почуттів.

Також 20 березня відбувся флешмоб «Читаємо улюблені вірші українською», організований книгозбірнею №21. А в бібліотеці-філії

№ 12 – поетично-музична вітальня «Майстерність пера – майстерність серця».

21 березня поетичний марафон «Ріки незмінно течуть додому» відбувся у Вінницькій центральній міській бібліотеці ім. Івана Бевза. Модератори зустрічі – Анастасія Дворницька та Леонід Борозенцев. Гостями заходу стали сучасні вінницькі автори та шанувальники поезії.

«Особлива енергетика поезії здатна вести за собою, надихати та об'єднувати. Всього кілька поетичних рядків дивним чином можуть передати романтичні почуття та філософські роздуми, радість життя та біль втрат», – зазначила Анастасія Дворницька.

Також цікаві заходи відбулися й в інших закладах культури. Так, у бібліотеці-філії №4 провели літературно-музичний вечір «Поезія – слово!.. Поезія – пісня!.. Поезія – вільна душа!», у філії №8 – літературне знайомство «Поезія – це мова молодих». А завершив цикл заходів з нагоди Національного тижня поезії в міських бібліотеках поетичний вечір «Поезія, як усмішка душі», який відбувся 23 березня в Центральній бібліотеці для дітей та юнацтва.

За інформацією департаменту культури Вінницької міськради

Літературне свято у Джулинці

Минуло зовсім небагато часу, і знову визначна подія в літературному житті Джулинської громади. 21 березня відбулася презентація одразу двох книжечок для малечі поетеси із Дяківки Наталії Ярмічук-Запорожець: віршованої казки «Про лиса Мокроноса і діда Панаса» та збірки чудових поезій «Про Котиків-Муркотиків».

Раніше ми вже вітали нашу землячку із виходом її збірок поезій «У моєї душі вирує океан» (2020 р.), «Даруй Омріяне Щастя» (2022 р.), «За крок до Перемоги» (2023 р.). У книгах переплітається інтимна, пейзажна та патріотична лірика, яка вселяє віру в Перемогу, щасливе мирне життя, незважаючи на всі жахіття війни, руїни та смерть. А тепер багатогранність таланту Наталії Василівни проявилася у створенні творів для дітей. До речі, це перші друковані збірки для малечі, які вийшли з-під пера автора у нашій громаді. Під час презентації звучали патріотичні пісні та поезії, але родзинкою заходу були маленькі декламатори із Джулинського дошкільного закладу освіти, які першими напам'ять розказували віршики, що увійшли до збірок.

Поетичне свято відбувалося у Всесвітній день поезії, тож у залі зібралися літератори,

поети, бібліотекарі та працівники закладів культури.

Із вітальним словом звернулися до присутніх голова громади Петро Швець, перший заступник Ніна Кравець, які подякували за творчість та привітали Наталію Ярмічук-Запорожець із народженням одразу двох її дітей.

Під час заходу відбулося нагородження переможців територіального етапу обласного конкурсу «Кобзар і Україна», який відбувся у березні цього року. Їх нагороджено грамотами відділу освіти, культури і спорту Джулинської сільської ради та подарунками від сільської ради. Також було відзначено подяками Джулинської публічної бібліотеки учасників Національного тижня читання поезії «Ріки незмінно течуть додому».

Щороку до літературно-мистецького об'єднання «Світлиця» Джулинської територіальної громади доєднуються все нові і нові талановиті митці. А сьогодні поєднання було вручено Ігорю Тітєвському із Теофілівки та Вероніці Горнушеновій із Тирлівки. Діти декламували авторські вірші, які до глибини душі торкнулися кожного з присутніх.

Після всіх церемоній нагород та вручень Наталія Ярмічук-Запорожець пригостила учасників свята запашним короваєм та подарувала книжечки з автографом.

Ми теж побажаємо Наталії Василівні здійснення нових творчих задумів, поетичної витонченості та нових поезій про щасливе життя під мирним небом!

Олег БАБІЙ
Джулинська громада

«Побачиш Україну – привітай»

У Немійській гімназії пройшла краєзнавча година під назвою «Побачиш Україну – привітай!», на яку були запрошені краєзнавці Роман і Тетяна Мартинюки. Захід присвятили дню народження і сторінкам біографії доньки відомої Олени Пчілки та молодшої сестри знаменитої Лесі Українки Ізидори Косач-Борисової, яка проживала в Могилеві-Подільському з 1912-го по 1925-й рік та викладала хімію з 1922 року в Могилеві-Подільському сільськогосподарському технікумі, котрий розміщувався у селі Немія на базі колишнього господарства землевласника Красовського, у палаці, в приміщенні якого зараз і функціонує Немійська гімназія.

Тетяна і Роман ознайомили учнів 6-9 класів із життєписом Ізидори Косач, яка могла стати видатною вченою і також прославити свій рід Косачів-Драгоманових. Але доля приготувала для неї інший тернистий шлях – через репресії, переслідування комуністичною владою і тaborи на Півночі, і зрештою, через океан, адже Ізидора доживала 92-річного віку на чужині, у штаті Нью-Джерсі...

Але зберегла для України найцінніше – Лесин архів. Написала й опублікувала спогади «Із минулого й пережитого», зібрала кошти на впо-

рядковане її старшою сестрою Ольгою Косач-Кривинюк фундаментальне видання джерельних матеріалів – «Леся Українка. Хронологія життя і творчості»...

Хоча Леся Українка не була в Могилеві-Подільському, але, прямуючи влітку 1888 року потягом на лікування до Одеси, вона мала змогу милуватися подільськими краєвидами і написала цикл поезій «Подорож до моря», де третій із дев'яти поетичних творів, присвячений нашому краю. Рядки її вірша «Красо України, Подолля» виразно прочитала учениця 6 класу Яна Цвіненко.

Присутні розглянули зображення акварелі 1870-х років художника Наполеона Орди, на якій змальовано садибу Красовських над рікою Немія, а Тетяна Мартинюк ознайомила з історією

приміщення палацу та його власників. На світлинах, запропонованих краєзнавцями, старшокласники впізнавали знаменитих родичів Ізидори Петрівни та будівлі, в яких вони проживали та творили у селі Немія та Могилеві-Подільському. Роман Мартинюк розповів про причини появи видатних представників родини Косачів у місті над Дністром, рід їх занять та місце проживання.

Наостанок здобувачі освіти переглянули уривки унікального запису спогадів Ізидори Косач-Борисової про Лесю Українку, звукозапис яких зроблено 20 жовтня 1963 року в приміщенні Української Вільної Академії наук у США, та фрагменти документального фільму «Ізидора Косач: «Побачиш Україну – привітай!».

Тетяна МАРТИНЮК
м. Могилів-Подільський

Перший «лохинський» досвід

Про цю цінну рослину завжди цікаво читати, бо з нею чи не найбільше замороки, а тому вистачає суперечливої інформації. Якось в мережах, а саме в одній з липовецьких груп, надібав розповідь Олега Козака про його перші уроки щодо вирощування лохини. Це прізвище у тутешній громаді не таке вже й рідкісне, тому думалося, що автор може бути місцевим. Але коли для перевірки набрав зазначений номер телефону, співбесідник обізався десь аж з-під Івано-Франківська. Коли поцікавився, чи співпрацюють з ним вінничани, відповів, що з ним уже співпрацює мало не вся Україна. Після того проглянув одну із його сторінок у мережах і дійшов висновку, що за кілька крайніх років молодий чоловік зробив лохину своїм основним заняттям. Усе-таки вирішив з незначними скороченнями навести одну з перших його розповідей, тобто почати з азів. Отже...

«Вперше ягоди лохини я скуштував у 2016 році, і мені неймовірно сподобався їх смак. Вже за тиждень почав збирати інформацію, звідки тільки міг, як її посадити в себе дома. Шукав у гуглі, ютубі, фейсбуці, і чим більше брав різної інформації, тим більше вона мене заплутувала у виборі правильної посадки цієї надзвичайно корисної і смачної ягоди. Одні писали: посади в землю і просто підливай водою з оцтом, інші - сади в тирсу і більше нічого не додавай, ще хтось - можеш додати хвойного опадів і т. д. Все це викликало сумніви: де ж правильний варіант посадки?»

І ось вже в 2017 році в мене народилася донечка, тому весною остаточно вирішив, що посаджу кілька кущів для неї, щоб ласувала цією ягідкою, коли трішки підросте. Знайшов я перших ліпших продавців з лохиною і купив у них п'ять кущів трьох сортів (раннього, середнього та пізнього строків дозрівання). Продавці, до речі, попалися чесні, продали дійсно трирічні рослини, як я й замовляв, і, що важливо для мене, саме ті сорти, про які домовлялися. Посадив їх у землю з-під хвойних дерев з лісу. Не просто у хвойний

опад, а ще й брав саму землю, яка під цим хвойним опадом, що виявилось абсолютно не правильним. Ці кущі до осені я повністю пересаджував ще два рази.

У червні роздобув ще трохи інформації і вирішив пересадити їх у новий субстрат: 60% хвойного опадів, 30% тирси і 10% землі з городу. А вже в липні вирішив, що закладу свою першу невеличку посадку на 100 саджанців і почав посилено вивчати, як же правильно посадити цю рослину, щоб у майбутньому мати ще й якийсь прибуток. Дізнався, що для вдалої посадки потрібен рудий верховий кислий торф. На той час ще не було багато інформації про те, де його придбати, і я не знав, як він виглядає.

Почав знову пошук в інтернеті. З'явилось багато недобросовісних продавців, які почали видавати за потрібні мені рудий верховий кислий торф, що зовсім не підходить. Це звичайний чорний закислений і перехідний торф. Але ще трохи прочитавши інформації, зрозумів, що нові «партнери» мені просто брешуть. І тут я натрапив на торфозавод в Івано-Франківській області, де видобували підходящий саме для моїх цілей торф. Не довго думаючи, знайшов транспорт і в серпні привіз 10 кубів того торфу. Після цього, оскільки в моїй місцевості майже немає хвойних дерев, ще три тижні ходив по лісу і зби-

Нові рослини в наших садах

рав хвойний опад для додавання у субстрат та для мульчі. І ось з вересня, фактично цілу осінь, кожного дня почав вручну підготовку ям для посадки лохини. Праці затратив неймовірно багато, оскільки працював фактично сам після роботи і на вихідний у суботу. В першу чергу пересадив своїх тих перших п'ять саджанців, які росли з весни. Пересадив таким чином. Оскільки ще збирав короби висотою 20 см і ставив їх над ямою, щоб припідняти посадку саджанця трішки над землею, то це значно додало замороки. Так працював до середини листопада і нарешті закінчив важку підготовку для посадки саджанців.

Ями робив глибиною 30 см плюс 20 см короб з дощок над землею в сумі 50 см і розміром 60 на 60. На дно шаром 10 см я вкладав хвойні гілки і далі засипав субстрат, пропорція якого була така: 60% - торф, 15% - хвоя, 15% - тирса і 10% - земля з городу. Підготувавши всі ями і заповнивши їх вищеописаним субстратом, нарешті посадив свою першу невеличку посадку. Саджанці придбав в однієї з відомих і провідних фірм на той час в Україні, вони були досить якісні, але, як показав час, виявилось, що 30% з тих саджанців були зовсім не тих сортів, про які заявляла фірма. Тому купляти саджанці в неї більше ніколи не буду. Але всі вони чудово прижилися і ростуть у мене по цей день, дають непоганий врожай, зараз вони вже п'ятирічного віку. Втратив лише два саджанці, і то причиною були кури. Субстрат, який я обрав, виявився досить вдалим, і рослини розвиваються чудово. Ось таким чином почав вирощувати лохину і планую робити це в подальшому. Зараз почав вже займатися саджанцями, також в планах значно розширюватися. Як із закладкою нових площ, так і з вирощуванням посадкового матеріалу.

Тому, хто бажає посадити цю чудову рослину, звертайтеся, 096 950 12 42, буду радий допомогти».

Прокоментувати цю розповідь попросив вченого агронома-селе-

кціонера, нашого постійного консультанта з Крижопільської територіальної громади Миколу Завального.

- Починати треба з того, - сказав Микола Якович, - що в цілому регіон, де проживає автор цієї розповіді, має кисліші ґрунти, ніж у нашій місцевості. Але в окремих випадках усе може бути навіть навпаки, тому перед тим, як братись за цю нову справу, бажано знати характеристики свого ґрунту. А в разі закладання більших площ це просто необхідно.

Варто налаштуватись на постійний захист ваших рослин від можливого «самовапнування». Наприклад, посади ви лохину в долині, бо побачили там хвощі - ознаки кислотності ґрунту. Але, по-перше, тиє кислотності, що вистачає для хвоща, для нормального росту цих кушків аж ніяк не вистачить. По-друге, якщо це під схилом, то кілька сильних гроз можуть нанести вам ґрунту з лужною реакцією. В такому разі кушки лохини, маючи неглибоке коріння, можуть згодом зачакнути й загинути. Тому варто задуматись, як надійно ізолювати той субстрат від природного ґрунту. Де він надто лужний, можливо, навіть доведеться використати целофан, у нижній частині якого проколоти дірочки щоб виходили надлишки вологи. Бо поливати лохину влітку за такої погоди, як у крайні роки, треба, притому тільки вечорами і ні в якому разі не робити цього зранку.

А на перших порах, як тільки з'явилась ця рослина, я взагалі використовував для її вирощування діжечки із субстратом. Також переконався, що столова ложка лимонної кислоти, розчинена в півтора літра дощової води при поливанні приносила належний ефект. Тобто, чим більше клопотів у догляді за окремими видами рослин, тим цікавіше їх виростити і тим більшим буде досвід садівника. Бо той, хто зумів у себе належно виростити лохину, вже багато що зможе.

І насамкінець: будьте дуже обережні у використанні всяких порад. Читав в одного чоловіка, що коли немає належного субстрату для лохини, то можна в річці набрати намулу... Але в такому разі можна набрати бозна-чого.

Підготував Микола КАВУН

Вирощуємо картоплю без «хімії»

На городах для захисту овочевих та інших культур широко використовуються настої і відвари з різних рослин, що мають інсектицидні властивості. Перевага рослинних препаратів очевидна: вони більш безпечні для людей, ніж хімічні засоби.

Детальніше про перевірені на практиці методи захисту рослин, зокрема картоплі, від хвороб і шкідників без «хімії» розповідає досвідчений городник, агроном за фахом В'ячеслав Шевчук із Бершадщини.

— Біологічний ефективний засіб боротьби з хворобами і шкідниками та бур'янами — це насамперед дотримання сівозміни, тобто кожна культура повинна повертатися на своє місце не раніше, ніж через три роки, — переконаний В'ячеслав Павлович. — Особливо це стосується цибулі, часнику, в яких є типові шкідники. Якщо ж ділянка невелика і немає можливості чіткого дотримання сівозміни, тоді для цього використовуються так звані сидеральні культури. Тобто, наприклад, при копанні картоплі розсіваємо зерна гірчиці (вона своїми кореневими виділеннями ефективно бореться з деякими хворобами, в тому числі і паршею), і тоді виходить, що ми садимо картоплю не після картоплі, а після гірчиці. Я роблю це

так: перед тим, як сьогодні маю викопати певну ділянку картоплі, розсіваю на ній гірчицю із розрахунку 130-150 грамів (чайний стакан) на одну сотку і заодно копаю. Через деякий час з'явиться волога й гірчиця прийметься, з бур'янами вона бореться добре. Тож і корові корм є, і бджолам взятюк, і це допомагає із сівозміною.

Чи вийшло із сівозміною, чи не вийшло, але картоплі найбільшої шкоди завдає колорадський жук. З ним можна і потрібно боротися, починаючи ще з осені, впевнений В'ячеслав Шевчук. Він на городі, де має садити картоплю, лише старі картоплини (можна їх і розрізати). На них злязяться старі жуки — поїсти і зазимувати. Ці картоплини збирає, обтрушує і знищує жуків. І так кілька разів. Щоб легше було знаходити залишені картоплини, ставить біля них паточки. Цей спосіб застосовує і весною.

— Я особисто не пробував таке, але в мене є знайомий на Кіровоградщині, який обприскує картоплю розчином махорки — саме махорки, а не тютюну, — продовжує розповідь досвідчений городник. — Знайомий сам вирощує махорку спеціально для цього. Готує розчин дуже просто: добра жменя (чайний стакан) махорки на відро окропу, настоює одну добу. Він так

не робить, але в цей розчин можна було б додати ще й трішки мила (40 г). Обприскує картоплю 4-5 разів, коли маленькі жучки. Показував мені свій город після цього — дійсно чистий, без шкідників.

В'ячеслав Павлович розповів про ще один (дещо механізований, адже згинатися не потрібно) метод боротьби з колорадським жуком:

— Я прибив до тички невисоке відро, приладнав із картону такий собі своєрідний екран над ним. Іду по міждряддю картоплі, приставляю цю нехитру конструкцію, що нагадує черпак, до куща й вінком обтрушую жуки у те відро, в якому

мильна вода або ж трішки солярки чи гасу. Одним словом, жук, який упав у відро, більше з нього не вилазить. Люди у нашому селі з успіхом користуються таким методом.

Великої шкоди картоплі завдає і ведмедка, яку ще називають вовчок звичайний, або капустянка.

— Є декілька способів боротьби з нею, — авторитетно стверджує В'ячеслав Шевчук. — Один із них, перевірений і надійний, порадив мій друг із Закарпаття. Він уже багато років у такий спосіб бореться з цим шкідником. Наливає у пляшку 100 г пива і під кутом 45 градусів закопує її на ділянці з картоплею, не гли-

боко, щоб горло було на 2-3 сантиметри під землею. На ділянці площі одна сотка закопує кілька пляшок, біля кожної з них ставить мітки, щоб потім не шукати. У сонячні, спекотні дні пиво дуже пахне, випарується, тож шкідники вилазять із землі й заповзають у пляшки і гинуть. А ще з ведмедкою борються, обсаджуючи картоплю бобами.

Продовжуючи тему захисту рослин без «хімії», В'ячеслав Павлович навів чимало прикладів із використанням настоїв і відварів. Скажімо, готується розчин: літровий банка деревної золи, декілька діб настояна в 10 літрах води (можна і прокип'ятити). У приготовлену суміш можна додати розчин борної кислоти із розрахунку один грам на один літр води. Це підсилює фунгіцидні властивості розчину і забезпечить рослини мікроелементом — бором. Після відстоювання акуратно заливається в обприскувач. Це фосфорно-калійне добриво використовується як підкормка і як засіб боротьби із фітофторою на картоплі і помідорах.

Наведені приклади — далеко не всі методи захисту картоплі без «хімії». Але вони переконливо доводять: рослини в саду і на городі можна лікувати і рятувати від шкідників і хвороб без шкідливих для природи і людини отрутохімікатів і при цьому отримувати гарний врожай.

Василь ВЕРБЕЦЬКИЙ

Бершадська міська територіальна громада

Мученицький шлях Митрополита

Виповнилось 160 років з дня народження Василя Липківського

Наш край є батьківською землею першого Митрополита незалежної Української автокефальної православної церкви Василя Костянтиновича Липківського, який сьогодні належить до національних героїв України. Мало хто знає, що народився він, як значив сучасний дослідник Арсен Зінченко, на колишній Липовеччині (хоча нині його рідне село Попудня знаходиться в тажому ж колишньому Монастирищенському районі Черкаської області). Між тим і першоєрарх нової української церкви вважав себе липівчанином. І хоча територіально-адміністративний поділ змінився, він писав у своїй автобіографії, яку вимагало ДПУ:

«Народився я року Божого 1864-го 20 березня в селі Попудні на Липовеччині, в сім'ї священника Костянтина Липківського, що вийшов з Галичини із-під Золотої Липи».

Земля дає дату свого народження в перерахунок на новий стиль, різниця якого зі старим стилем у XX столітті складала 13 днів. Між тим у попередньому столітті вона складала лише 12 днів, а тому точна дата народження Василя Липківського — 19 за новим (7 за старим) стилем.

У листі за кордон 10 квітня 1934 він наводить цікаву легенду про походження свого роду:

«Моє прізвище справді зв'язане з річкою Липою... Мій пращур Липківський походив з якогось села чи міста на р. Липі... Старший син у нього був Фотій — мій дід. ...Фотій... із бажання покатався на річці Богові в час її великої повені... сів у човна... й течією понесло човна вниз по річці. ...Він знайшов... панну коло Гуманя в с. Дмитрушках, одружився з нею і став священником. Їх син Костянтин і був мій батько, що довго священствував на Липовеччині, як і я, був спочатку настоятелем у Липівці. Так чудна пригода перенесла нас з Липи галицької до Липівця українського»

Насправді з рік Галичини до Південного Бугу так просто не потрапиш, а тому витоки роду Липківських я став шукати на берегах лівої притоки Собу біля Дашева — р. Липи (інакше Лисої Липи), звідки дійсно можна допливти до Бугу. Це були землі Потоцьких, і саме в їх володіннях на Уманщині віднайшлися сліди предків Митрополита!

У басейні Собу досі поширене прізвище «Липко» (наприклад, виданню моєї брошури «Земля Василя Липківського» сприяла директор Липовецької центральної районної бібліотеки, заслужений працівник культури України В.С.Липко). Так називали литовці місцеве населення Поділля, яке після вигнання звідси татар утворило тут козацьку верству. Навіть місто Липовець за версією Л. Похилевича походить від татар-ліпан. Навпевно, із цього прізвища виникло похідне «Липківський», яке носила мілкомомісна шляхта на півдні Київської губернії (куди входило і Присоб'я) та в суміжних повітах Подільської губернії.

Сліди ж Фотія Липківського віднайшлися в нині неіснуючих поселеннях — Малих і Старих Дмитрушках, які дали початок сучасним Дмитрушкам під Уманню. Вони належали Потоцьким, як і Дашівський маєток на берегах Липи в долині Собу, звідки за нашою гіпотезою і пішов рід майбутнього Митрополита. У 1779-му році у сім'ї дяка Лаврентія Липківського народився син Фотій (ці два імена фігу-

рували і в родинних переказах). Як було прийнято у ті часи, син пішов слідами батька і після навчання в училищі 24 жовтня 1802 року був посвячений в стихарського дячка Преосвященним Феофаном, вікарієм митрополії Київської, і потрапив у село Подобну Уманського повіту. Тим же єпископом 12 серпня 1806 року Фотій рукоположений і в священника (хоча відповідної освіти не мав і в кліровій відомості визнав: «не обучался»). Митрополит Серапіон затвердив молодого священника настоятелем Миколаївської церкви у Малих Дмитрушках, на що видав і грамоту.

Якою ж людиною був дід Василя Липківського? Фотій Лаврентійович хоча і не мав відповідної освіти, але позитивно характеризувався в клірових відомостях: під судом не був, співав «довольно изрядно», святі тексти читав «хорошо», а поведінки взагалі був «дуже хорошою». Цікаві факти знаходимо в найраніших з виявлених відомостей за 1823 рік, де наводяться неординарні як для рядового священника дані. Виявляється, що Ф.Л.Липківський «був під началом Єп Архієрея...», в «чтении и песни могущий»(!) Як тут не згадати ро-

десятинами садибної 60-ма — сінокісної і хутором. У 1815 році новим графом Олександром Потоцьким останній повернули до його економії.

Але «влада земна» — не вічна. За участь у польському повстанні маєтки Потоцького були конфісковані, а Умань із навколишніми поселеннями в 1834 році перейшла в «казну» (у Старих Дмитрушках 281 «душа» значилася підданими графа). З 1841 року замість українських назв в російських документах фігурує село Дмитрівське, яке в числі інших відійшло до зони військових поселень. Спочатку там править священник Василь Мивлишевич (з 1840 року), потім — Олександр Фільцевич, а після його передчасної смерті у 1844 році — Костянтин Вардицький. При ньому в 1845 році на місці старої церкви постав новий Петропавловський храм. А де ж Фотій Липківський?

Остання клірова відомість з його іменем за 1840 рік фіксує, що 61-річного священника розбив параліч. Можливо, що Ф. Л. Липківського незабаром не стало, бо й нині медицина не завжди у таких випадках рятує...

Батько майбутнього Митрополита Костянтин Липківський народи-

можне село Попудня біля містечка Сарни.

Майже всі діти Костянтина і його дружини Вікторії Гаврилівни з'явилися на світ у Попудні Монастирищенської волості: Іуліанія (1855), Анисія (1859), Ольга (1863), Філоніда (1867), Єфросинія (1870). Остання уже в 15 літ могла похвалитися тим, що закінчила Київське жіноче училище. В той час її сестра Марія (нар. 1873 р. в Княжиках) лише «навчалася письму». Всі доньки в кліровій відомості названі «благонравними».

Та найбільше родина пишалася єдиним сином Василем (1864 р. нар.), який закінчив Київську духовну академію і в третьому коліні продовжив династію священників Липківських. Пізніше йому довелось дбати як про незамужніх рідних сестер, так і про дочок брата чи сестри батька.

У кліровій відомості відзначалися такі якості Костянтина Фотієвича, який службу пастирську «знає хорошо», «проповіді писав по призначенню», участь у богослужіннях бере «усердно», «під слідством не був».

З Попуднею пов'язані найкращі роки Костянтина Фотієвича Липківського. З 1850 по 1862 рік він був депутатом, а з 1862 по 1868 рік — благочинним. За ревну службу у 1863 році його нагородили нагородником, в 1866 — скуфією, а в 1876 — камілавою.

На той час його згідно з резолюцією нового Київського Митрополита Арсенія від 22 травня 1872 року перемістили у бідний приход в маленьке село Княжики (646 мешканців), яке проте мало одну перевагу: було розміщене ближче до повітового міста Липовець.

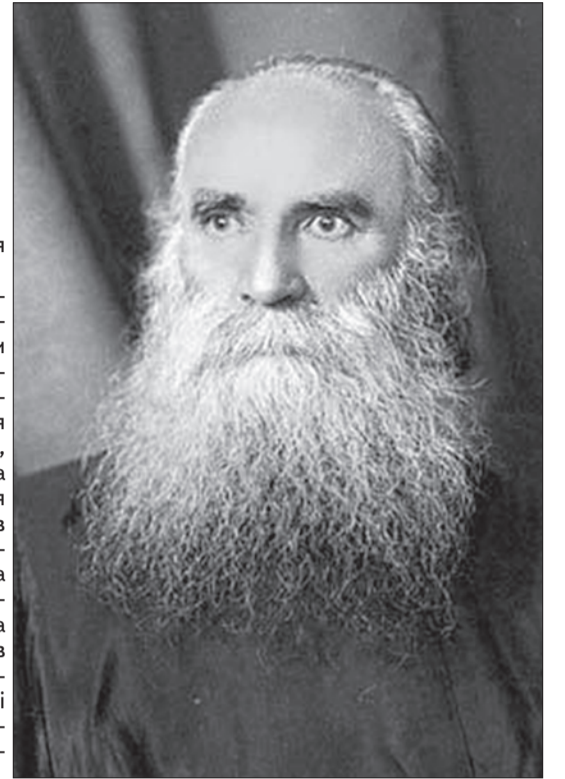
Єдине, що могло подобатися Костянтину — великий дубовий ліс, який з південного заходу огинав Княжики. Там він зустрів старість і на схилі літ 12 червня 1883-го року був підвищений до почесного сану протоієрея. Після 1885 року престарілий священник доживав свої дні у повітовому місті Липовець. А невдовзі його будинок успадкував син Василь...

Як було прийнято в ті часи, син пішов слідами батька. Поки Василь освоював «науку» в Уманській бурсі і Київській духовній академії, батька його перевели настоятелем липовецького собору.

Отримавши у 1889 році ступінь кандидата богослов'я, В. Липківський ніяк не міг знайти постійного місця роботи. Врешті, його рукопоклали на священника однієї з черкаських церков, яка лише мала будуватися. Це сталося 20 жовтня 1891 року, а вже через 8 днів звільнилася посада настоятеля у Липовецькій Соборно-Воскресенській церкві.

Дізнавшись про це, молодий священник 4 лютого 1892 року пише листа Київському Митрополиту Іоаннікію. Обмалювавши обтяжливість становища священника без церкви, Василь Костянтинович проситься у рідний Липовець. І хоча на місце настоятеля претендували ще четверо кандидатів, та освіта і «липовецькі корені» зіграли свою роль: 16 лютого Митрополит наклав позитивну резолюцію.

Своє 28-річчя В.К.Липківський зустрів у Липівці, де на власній землі мав дерев'яний батьківський будинок. З ним прибула дружина Параскева Олександрівна. «У Ли-

півці родина Липківських провела більше 12 років. Тут вона багатила дітьми: у 1892 році народився Іван, у 1894 — Марія, у 1895 — Костянтин, у 1897 — Ганна, у 1899 — Валеріан... Тут зростав досвід і авторитет Василя Костянтиновича не тільки як священнослужителя, але і як учителя, просвітителя, проповідника нових ідей...» — підсумував пізніше значення липовецького періоду у становленні майбутнього митрополита його онук Кость Липківський.

На церковній садибі для священнослужителів були будинки, «збудовані зусиллями прихожан і які перебували у власності церкви», та вони заступили і заросли бур'янами. Клопотання про позику на їх облаштування залишилися без результатів.

Посада настоятеля дозволила отримати й інші призначення: 9 березня — голови Липовецького відділення єпархіальної училищної ради, 13 квітня — законовчителя Липовецького двокласного міського училища, 5 травня — благочинного церков м. Липівця і округи. Парафіан при соборі рахувалося 2581 душа чоловічої статі, а в окрузі (з селами Струтинкою, Нарцизівкою, Лукашовою і Берестівкою, Вікентівкою та іншими) — до 6-ти тисяч.

Ісус Христос був учителем. Василь Липківський теж поєднував обов'язки настоятеля з обов'язками голови єпархіальної училищної ради (з березня 1892 року) та доглядача церковних шкіл Липовецького повіту (з 26 серпня 1896 року). Це був нелегкий шматок роботи, адже тодішній повіт включав значні частини колишніх Липовецького, Оратівського, Іллінецького, дещо — з Немирівського і Погребищенського районів Вінницької області з прилеглими частинами Черкаської. На основі щорічних звітів про стан освіти колишній викладач Вінницького педуніверситету, а нині киянин Арсен Зінченко у своїй фундаментальній книзі «Визволитися вірою» дає високу педагогічну оцінку діяльності нашого земляка: «В. Липківський регулярно відвідував піднаглядні школи повіту. Так у звіті за 1899 рік він пише, що протягом навчального року, тобто з 15 листопада по 15 березня, відвідав майже усі школи повіту, за винятком десяти, в які не потрапив «через крайнє бездоріжжя минулої зими». У звіті за 1900 рік вказує, що оглянув «лише 72 школи», а не встиг оглянути 70, бо до Різдва хворів, а потім почалося бездоріжжя. У звіті за 1900-1901 навчальний рік пише, що відвідав і оглянув всі школи, а в деяких бував і по декілька разів, і то протягом стислого часу — з 23 жовтня по 10 березня, тобто під час навчального року».

Олександр РОГОВИЙ
(Закінчення в наступному номері)

Будівля, де Василь Липківський здобував освіту

динний переказ про вояж молодих Липківських у Київ, де вони сподобалися митрополиту, який залишив їх у хорі і канцелярії, а потім дав грамоту на священництво в Дмитрушках, де Фотій знайшов молодшу панну... Про неординарність цієї особистості свідчить і той факт, що на схилі літ Фотій Лаврентійович здобув-таки освіту, і в пізніх клірових відомостях уже маємо запис: «в училищах обучался».

Саме в Малих Дмитрушках з'явилися на світ усі діти Фотія Липківського: Микола у 1808, Костянтин у 1820 і Євдокія у 1824 році. Та незабаром його дружина померла, і батькові довелося самотужки дбати про сім'ю.

Нова біда прийшла 7 травня 1828 року, коли згоріла годувальниця — дерев'яна Миколаївська церква. У ній згоріло і чимало добра, разом із ним і грамота Митрополита Серапіона на цей приход.

На схилі життя переселятися важко. У Малих Дмитрушках священнику належав власний дерев'яний дім на церковній землі з усім нажитим добром, що кидати не хотілося. Ось чому прийнятним виходом стало причислення приходу до Петропавловської церкви сусідніх Старих Дмитрушок, де Фотій по черзі з місцевим священником мав здійснювати богослужіння.

Старезна Петропавловська церква, невідомо коли збудована, у 1790 році була пожалувана графом Григорієм Францовичем Потоцьким 3

всі у 1820 (за іншими даними — 1821) році у Малих Дмитрушках. Як було прийнято в ті часи, «син священницький» пішов по тій же лінії і, згідно з кліровою відомістю: «по закінченні курсу в Київській духовній семінарії 1843 року липня 15 дня звільнений у Єпархіальне відомство з Атестацією 1-го розряду і ступенем студента».

Та невдовзі молодий студент оженився і зміг претендувати на посаду священника. Навпевно, Київський Митрополит Філарет благоволив його роду (що донесли родинні перекази) і 8 вересня 1843 року призначив його служити до Симеонівської церкви в селі Цеберманівка Липовецького повіту Київської губернії.

На схилі літ Костянтин згадував про початок свого служіння у Цеберманівці, «куди грамоту має». Там він у 1850 році розпочав свою церковну кар'єру з посади депутата і, мабуть, взяв потім участь у Кримській війні 1853-1856 років. За це К.Ф.Липківський отримав пізніше срібний хрест і медаль.

Враховуючи відсутність дітей у Цеберманівці, можна передбачати якісь сімейні драми і повторне одруження. Костянтинова дружина Вікторія Гаврилівна, 1825 року народження, відзначалася «весьма хорошою» поведінкою. Такої ж поведінки був і Костянтин Фотієвич.

15 лютого 1855 року той же Митрополит Філарет своєю резолюцією перемістив його у більш за-

Пензлем поклав на полотно свою душу

22 березня 1890 року народився класик українського живопису Федір Коновалюк

Слід на землі... Його, безперечно, залишає кожна людина, але він суттєво різниться глибиною й значущістю. Що ж стосується людей високого лету, до яких насамперед належать митці, то цей слід справді незнищенний. Глибоку життєву борозну проорав відомий майстер Федір Зотикович Коновалюк – художник-пейзажист із маленької Калівки, що на Мурованокуріловеччині (нині це село Ягідне, в якому зараз проживає близько 100 осіб). Він не був обтяжений ні членством у творчих спілках, ані високими титулами, званнями й нагородами. Однак це не применшує велич його творчого подвигу, а вагомий доробок митця буде ще довго служити Україні. Серце Майстра перестало битися сорок років тому (20 грудня 1984 року), і сьогодні за нього промовляють чудові пейзажні полотна, що вміщені в експозиції багатьох музеїв України, серед них і Мурованокуріловецького художнього музею, що носить ім'я Ф. З. Коновалюка.

Видатний український художник Федір Зотикович Коновалюк належить до плеяди майстрів, які, на жаль, отримали визнання тільки після своєї смерті. Талановитий художник покоровив своїх глядачів й залишив добру пам'ять про себе нащадкам, став своєрідним символом України. Через художні полотна Коновалюка до нас промовляє вічність та любов. Велика любов до України, до її народу, любов до природи, до людей, любов до Києва, де він прожив майже все своє життя, невечерня та життєдайна любов до самого життя у всіх його проявах.

Федір Коновалюк прийшов у цей розмаїтий світ 22-го березневого дня 1890 року у сім'ї бідного селянина-наймита. Його батьки, а згодом і він сам важко працювали на панщині. У 10-річному віці хлопчина втратив батька та наймитував у місцевого поміщика В. Добролюбова. Відмінно закінчивши сільську однокласну церковноприходську школу, Федько проявив своє вміння малювати олівцем. Його рідними першоджерелами стало мальовниче подільське село Калівка. Здається, начебто сама природа у стані пробудження, розквіту і оновлення нагородила його великим талантом відчувати і відтворювати невмирущу красу будь-якої пори року; запалила в душі потужну творчу енергію, подарувала невтомну працездатність.

13-річний хлопець поїхав до дядька в Київ. Завдяки здібностям до малярства Федір став учнем лаврської іконописної майстерні. Києво-Печерська лавра, в якій у 1903-1909 роках навчався молодий художник, стала тією колицкою, де не тільки формувався талант, але виколисувалась душа в єдності з Богом, де мужньо серце і збагачувались почуття. У 1911-1915 роках Ф. Коновалюк був учнем Київського художнього училища. З юних років він брав участь у розписах церков Києва та Катеринослава (нині місто Дніпро). Можливо, саме з тих часів глибоко в душу запали заміряні, осяяні очі самої краси, яка існує тільки в єдності з добром, терпінням, оптимізмом.

До Київського художнього училища Федір поступив одразу у четвертий клас. Під час навчання юнак отримував стипендію, яка надавалась найбільш здібному учневі з бідних селян. Перший раз у своєму житті він у 1911 році взяв участь у художній виставці в Київському університеті. Хлопця відразу помітили фахівці та пророчили велике майбутнє.

У 1915 році Федір Коновалюк поступив до Петербурзької Академії мистецтв. Одночасно навчався і викладав на педагогічних курсах при Академії. У 1925-1927 роках Федір Коновалюк навчався в художньому інституті Києва. Після закінчення інституту Федір Зотикович викладав креслення і малювання у трудових школах, технікумах та інститутах.

Федір Коновалюк, син бідних селян, що залишився сиротою в ранньому дитинстві, пройшов за

свої 94 роки шлях від батрака до великого майстра чарівного дивовижного пензля і посів особливе місце в українському образотворчому мистецтві. Він міг би стати професором або навіть академіком, але ніяких звань, ніяких винагород він не мав, тому що його мистецтво було «занадто національним», занадто відвертим щодо його світоглядних переконань, і ніяк не відповідало ідеологічним вимогам радянських часів, ніяк не збігалось з офіційною лінією розвитку мистецтва соціалістичного реалізму.

За все своє життя Коновалюк мав єдине високе звання ХУДОЖНИК. Це було його покликанням, його місією, його життям. Ікони,

портрети, пейзажі, графіка, історичні полотна, ілюстрації, реставраційні роботи в музеях Києва і Канева після Другої світової війни; вчительська практика понад 25 років у різних навчальних закладах – все це прояви його художнього і душевного таланту.

Але попри все Федір Коновалюк був і залишається великим майстром пейзажів. Серед безлічі інших творів Коновалюка завжди відрізняються своєю неповторною особливістю. Його пейзажі – це краєвиди конкретної місцевості, пори року, погоди і навіть конкретного часу дня. Він не вишукував якихось особливо привабливих або чудових краєвидів. Для нього краса існувала в кожній миттєвості, в кожному куточку природи. Його картини наче промовляють до нас – сама природа, саме життя, то є невечерня, але дуже тендітна краса. Перед очима Коновалюка, в його пензлі природа ніколи не приховувала своєї краси і мудрості. Кожна картина, кожен пейзаж Коновалюка концентрує в собі великий духовний злет, прорив через буденність, байдужість, зневір'я.

Майстер відчував ностальгичний потяг до життя українського села, до старих мазанок, вкритих соломною хат, огорожених тинами. Різноманітні об'єкти Федір Коновалюк підтримував творчі дружні стосунки з видатними українськими літераторами, музикантами. Його друзі, відомі співаки, стверджували, якби не стежа живописця,

його покликанням стала б пісня. За спогадами його дружини Тамари Іванівни Мороз-Коновалюк, українську народну пісню Федір Зотикович любив понад усе. Він знав багато пісень. Виконував їх з властивим йому живописним світлобаченням, власним розумінням пісенної душі.

«Художньою музою» Федора Зотиковича була його дружина Тамара Іванівна. Вона була молодшою за нього на 23 роки. Це подружжя могло бути зразком відданості, взаємоповаги, душевної щедристі. Їх поєднувало не тільки кохання і любов до мистецтва і природи, але велике працелюбство і глибоке, здебільшого витончене почуття гумору. Вони були щасливі

ного реалізму не втрапив свого «Я», не змагав талант на змагання комуністичних ідеалів. У його роботах можна побачити незбагненну українську душу, часом веселу, часом сумну. Здається, глядачі ніколи не перестануть захоплюватися українськими хатками у виконанні Коновалюка. Зображуючи їх, художник говорив: «Я малюю те, чого скоро вже не буде». А й справді зустріти зараз глиняну хатку велика рідкість, ось чому картини Коновалюка несуть у собі велику не тільки художню, а й історичну цінність. Особливо багато у художника картин, присвячених красі нашої Батьківщини, місцям, де художник провів своє дитинство і життя. Він знаходив прекрасне у кожній хмаринці та стебельці, бо для нього все це було рідне і близьке, і навіть, незважаючи на ті перепони, які йому влаштувала доля, він понад усе любив свою землю і свій народ. У картинах «Калівка», «Моя хата», «Хата, де я народився», «Будинок, в якому народився автор», «Двір, де я жив» митець щедро обдаровує просту, звичайну українську хату, яка під його пензлем стає символом благополуччя й щасливого сімейного життя. Серед пейзажних картин особливо Федору Зотиковичу вдавалися зимові пейзажі, пройняті первісною чистотою снігу, кришталевою прозорістю повітря, змалюваними синіми далями. Іній на деревах, замети і завірюхи, засніжені далі й сонні хатки в снігових обіймах пройняті глибоким ліричним почуттям. Зимові пейзажі цікаві сріблястим колоритом, багатством тоно-

Федір Зотикович ніколи не продавав свої картини. Він час від часу промовляв дружині: «Мої картини – то наші діти. А діти не продаються!». А діти повинні пережити своїх батьків, принести їм славу, увічнити їхні імена. Не дай Боже, щоб його роботи почувалися сиротами в країні, яку він так безмежно і безкорисливо, так палко і ніжно любив.

Федір Коновалюк один із небагатьох митців, що в період соціаль-

вих переходів, красою і пластичністю мотивів. Спокій у природі, спокій у серці... Цей знайомий, такий швидкоплинний стан природи побачити і відчувати дуже важко, зобразити і повідати іншим майже неможливо. Ф. З. Коновалюку це вдавалось, тому його вважали одним із найкращих «зимових пейзажистів» України ХХ ст.

Увічненню краси рідної України художник присвятив близько 4000 творів. Надихнувшись образами

Шевченкових поезій, Ф. Коновалюком лише за 1918-1929 роки в олійному живописі проілюстровано 35 творів поета та написано 97 картин. Художник постійно працював над пейзажами рідного села Кобзаря, малював картини, пов'язані з подіями життя поета. В образотворчій Шевченкіані Коновалюка близько 300 замальовок та ілюстрацій. Не було жодного року в творчому житті художника, коли б він не звертався до образу Катерини з однойменної поеми Т. Шевченка. Їй художник присвятив понад 200 робіт.

Згідно з заповітом Ф. З. Коновалюка, 50 полотен було передано Українському фондові миру, з приводу чого Олесь Гончар зазначав: «Ми сповнені великої пошани до імені Федора Зотиковича, до його мистецького хисту. А його заповіт – передати фонду миру п'ятдесят своїх картин – відкрив нам ще одну яскраву грань цієї людини – благородство і душевну щедрість, безмежну турботу про мир».

Картини Федора Зотиковича Коновалюка зберігаються в музеях та приватних колекціях України, Державному історичному музеї, в фондах Міністерства культури, музеї історії Києва, Державному музеї українського образотворчого мистецтва, у Вінницькому краєзнавчому музеї, у Вінницькому медичному університеті, в художньому музеї культурологічного центру Вінницького національного технічного університету (240 робіт), Мурованокуріловецькій картинній галереї (понад 40 картин), інших музеях та колекціях. У культурологічному центрі Вінницького національного технічного університету щорічно проводиться творчий фестиваль «Вдячність Коновалюкові», на якому студенти знайомляться з життям та творчістю видатного українського художника Федора Коновалюка, з феноменом його української душі, обмінюються враженнями, творчими роботами та своїми поезіями, присвяченими художнику.

Душа художника вже відлетіла у засвіти. Та його мистецька спадщина приречена на визнання й незнищенність. Вагомою цеглинкою підмурку пам'яті про великого життєлюбця й відомого митця Федора Коновалюка стала щорічна мистецька премія імені Ф. З. Коновалюка, що присуджується місцевим краєзнавчим музеєм юним і самодіяльним художникам Мурованокуріловеччини.

Василь СЕРВЕТНИК

Косанове – скарбниця готського Побожжя

Село Косанове Кунківської сільської громади є однією з головних історико-археологічних скарбниць Поділля. Активні краєзнавчі дослідження місцевості розпочалися ще тоді, коли населений пункт був складовою частиною Нижчеполіпівнянської волості Гайсинського повіту Подільської губернії. На сільській околиці неодноразово звертав увагу піонер археологічних студій Східного Поділля – Володимир Боніфатійович Антонович (1834-1908). Завдяки його зауваженням археологи з покоління 1920-х і 1930-х років отримали вказівки про потенційні місця розташування давніх поховань. Античні пам'ятки округи вивчав також видатний історик України, спеціаліст із нумізматики Римської імперії Михайло Юліанович Брайчевський (1924-2001).

Ще за часів польсько-схляхетського панування поблизу села неодноразово знаходили «давні срібні монети». Нотатки про «сарматську» старовину над річкою Рудкою в межах Немирівщини та Гайсинщини містяться в рукописах графа Яна Потоцького (1761-1815). Його унікальна нумізматычна колекція, каталоги тюрксько-іранських та греко-римських знахідок Вінниччини остаточно зникли після 1917 року. Незважаючи на подібні втрати, в 1962 році на території села знайдено срібний денарій Римської імперії.

Як це прийнято в подібних випадках, вчені припустили, ніби Косанове мало статус торговельної факторії, було епіцентром культурної взаємодії поміж германомовними готами, іраномовними сарматами, слов'янськими племенами. Розташування давніх поселень поблизу водойми може свідчити на користь судноплавного статусу тутешньої річки в той давній період. Так чи інакше, кургани та могильники Косанового дають продуктивну інформацію про життя «світського» поселення, існування давньгерманського храму з «вотаністичним» культом (мається на увазі поклоніння готському богу Одіну), матеріальні зв'язки з причорноморськими містами та балканськими провінціями Римської імперії.

КОСАНОВЕ лежить на річці Рудка, що південно-західніше впадає до Бугу (античного «Гіпаніса»). Річка є лівою притокою Бугу та залишається одним із важливих історико-туристичних маршрутів Гайсинського Побожжя. Загалом поблизу течії віднайдено цілий двох поселення часів Черняхівської археологічної культури II-V ст. н. е. Як і в інших районах області, головні археологічні успіхи тут належать кандидату історичних наук Павлу Івановичу Хавлюку (1925-2001). Ключові розкопки пройшли впродовж 1956-1957 рр. і 1962-1963 рр.

Історико-археологічне вивчення культурних шарів Косанового, проведене Хавлюком, показало наявність декількох давніх ландшафтів. Усе почалося з пошуку римських монет, продовжилося знахідками готських (черняхівських) зразків кераміки і побуту, поглибилися інформацією про давньослов'янське городище та скіфсько-сарматські вали. Тільки в 1963 році, користуючись матеріалами досліджених черняхівських і скіфських могильників, Хавлюк зумів ідентифікувати найдавніший пласт історії Косанового – трипільське городище IV-III тисячоліття до н. е.

Перше поселення готів у Косановому Хавлюк почав розкопувати 1956-го. Плідні результати принесли пошуки південнієї дороги Косанове – Нижча Кропивна. Археолог Борис Магомедов зазначає: «Косанове I» примостилося «у 5 км від впадіння р. Рудка у Південний Буг, на східних схилах плато» (2022). Хавлюк опрацював тут декілька цінних фрагментів амфор і кераміки

III ст. н. е. У 1961 році його працю продовжили Віктор Платонович Петров (1894-1969) і Надія Михайлівна Кравченко (1935-2001). Вони сконцентрували зусилля на житловому фонді давніх готів. Зокрема, В. П. Петров зумів локалізувати залишки двох житлових приміщень. На щастя вітчизняного наукового співтовариства, йшлося вже не просто про «плями жител» (так черняхівські архітектурні рештки описував П. І. Хавлюк у своїх звітах), а про повноцінні будівлі.

Комбіноване використання деревини, землі та глини створювало особливий тип «варварського житла», що здобув висвітлення у візантійських писемних джерелах VI століття. На відміну від слов'янських землянок подальших десятиліть, готські поселення Центральної України відрізнялися наявністю дерев'яних будинків. Також готи намагалися розміщувати господарські приміщення поза власними помешканнями. Загалом у деяких масштабних готських городищах Черняхівської археологічної культури (II-V ст. н. е.) кожне окреме помешкання перетворювалося на справжній хутір, оточений стінами.

Звісно, даних для детальної історико-архітектурної характеристики готсько-слов'янського періоду надто мало. Для прикладу, згаданий граф Ян Потоцький (1761-1815) волів відносити культуру осілих землеробських садіб скоріше до слов'янського культурного типу. У цьому контексті з'являється інша фундаментальна проблема атрибуції черняхівських поселень зі слов'янами, котра полягає в неможливості розрізнити слов'янські племенні союзи склавинів і антів. На думку Михайла Юліановича Брайчевського, будь-які знахідки землеробських садіб на Поділлі та Київщині, приналежні Черняхівській культурі, мають апріорі ототожнюватися зі Слов'янщиною. Однак німецький доктор історії Пауль Райнеке (1872-1958), задвою до монографії Брайчевського, переконливо довів цілковито германське культурне обличчя основного масиву артефактів Черняхівської культури.

У найбільш грубому сенсі, слов'янські архітектурні пам'ятки II-V ст. н. е. слід вважати набагато скромнішими за готські. Щонайменше не слід забувати: германомовні готські колоністи окупували річкові маршрути України в період 150-240 рр. н. е. та зберігали суспільно-політичний контроль над більшою частиною нашої Батьківщини аж до гунського кочівницького вторгнення 370-376 рр. н. е. Відтак, готи прибрали до своїх рук найбільш вигідні горбисті місцевості над річковими течіями, всі головні річкові гирла, а також лісостепові комерційні маршрути. Закономірно, що конунги-колоністи намагалися будувати якісніші споруди, оточували свої городища не лише земляними валами, але і дерев'яними парканами. Зі свого боку, слов'янські данники готів не могли створювати укріплені поселення такого ж визначного типу, оскільки це могло сприйматися наче виклик готському пануванню.

Зауважу, що мій погляд на систему політичних взаємовідносин германців-готів і слов'ян базується на першоджерелах – праці «Гетика» готського історика VI ст. н. е. Йордана та праці «Діянна» римського історика IV ст. н. е. Амміана Марцелліна. Для прикладу, в «Гетиках» Йордана йдеться про владу готів над слов'янами та про утиски готами слов'янської свободи напередодні появи грізних завойовників зі сходу – гунів. Особливе посилення готського контролю над поневоленими племенами слід віднести до орієнтовних часів правління видатного германського конунга, остгота на ім'я Герма-

Знахідки часів Черняхівської культури

нарій (бл. 350-376 років). Про це окремо можна почитати у Фрагментах № 116-120 «Гетика» Йордана.

ТАК само 1956-го року Павло Іванович Хавлюк виявив «Косанове II». Початково вважалося, ніби дослідник відшукав великий могильник із типово германськими похованнями. Можна було припустити, що «Косанове I» демонструє зразок поселення, а «Косанове II» презентує готське кладовище. Детальні розкопки, продовжені доктором історичних наук Віктором Платоновичем Петровим і кандидаткою історичних наук Надією Михайлівною Кравченко в 1961-1964 рр., суттєво розширили культурно-історичні висновки Павла Хавлюка.

Насправді в Косановому йдеться не лише про кладовище, але передусім про сакральний центр давньгерманської релігії. Сукупність язичницьких вірувань та поглядів готських мігрантів із балтійської півночі знайшли позитивний ґрунт для модернізації та взаємодії з ірансько-сарматськими культурами в межах так званих «святинних гаїв» Побожжя. Досліджуючи описи знахідок Петрова і Кравченко, як і зауваження Хавлюка, можна припустити: поблизу с. Косанове, над р. Рудкою, в ті давні часи здіймався лісовий гай, який використовувався за релігійним призначенням. Античні германці, запозичивши світоглядний фундамент кельтів, поклонялися лісам і окремим деревам. Іхні «храми» розташовувалися під відкритим небом. При цьому в окремих випадках масові поховання півколом оточували священні гаї. Схожий тип можна припустити в «Косановому II».

Для орієнтування доктор історичних наук Борис Магомедов зазначає, що «могильник» можна побачити неподалік від «городища». Тільки ось «Косанове I» простяглося на «східних схилах плато», а «Косанове II» розкопало на «північному схилі плато» (2022). Звісно, ніяк не могло обійтися без того, аби пам'ятку суттєво зруйнували роботи в тутешньому кар'єрі. Однак, незважаючи на всі жарті часу, праця Хавлюка, Петрова і Кравченко винагороджена артефактами надзвичайної цінності.

Поняття «скарби» в історичному дослідженні доволі умовне. Я часто живу словополучення на кшталт «скарби Вінниччини», «скарби готів», «римські скарби». Однак потрібно розуміти, що для більшості читачів, заклопотаних буденними справами, такі формулювання видаються скоріше стилістичними фігурами. Дійсно, незацікавленим історією громадянам «скарби» можуть здаватися виключно хрестоматійним набором золотих виробів і дорогоцінних каменів (обов'язково схованим у скрині, закопаній глибоко в землі). Для «чорних копачів» із металощукачами під поняття «скарбу» підпадає монета з дорогоцінного металу (золота, срібна), а краще набір

із декількох монет. Деякі репортери сприймають як «скарб» тільки велику кількість однотипних стародавніх речей (бажано знайдених в одному місці). Однак для справжніх істориків або краєзнавців реальним «скарбом» може видаватися будь-яке свідчення подій сивої давнини. Скарб – це і земляний насип, і фортечний рів, і майже зрівняні з землею рештки кургану, і старезний козацький дуб... Так, справжні археологи щиро радіють, коли з-під земляного покриву на світ виступає пляма житла або маленькі рештки прадавньої кераміки.

Черняхівські пам'ятки Вінниччини справді непересічні, оскільки характеризуються порівняно великою кількістю римських монет, грецьких амфор, сарматських курганів, варварською солярною орнаментациєю керамічних виробів. Однак у межах святилища «Косанове II» поняття «скарби» виявилось далеко не «фігурною мовлення», а практичною дійсністю.

ЗАГАЛЬНА площа косановського «кладовища» охоплює понад 1000 кв. м. Спершу археологи почали виявляти окремі могили. При цьому зустрічалися як традиційні для германців різновиди кремації, так і остеологічні рештки похованих. Відтак, першим скарбом для Інституту археології НАН України виявилися кістки пізноантичних людей. Матеріал дав змогу провести важливі узагальнення з позицій науки антропології. Зрештою, остеологічні (кісткові) фрагменти важливі для історико-генетичних, етноантропологічних студій.

Всього Петров і Кравченко локалізували 121 поховання, серед яких 82 були результатом кремації, а 39 – інгумації («труполокладення»). Різноплановий і часом барвистий побутовий інвентар, поміщений в могилах до небіжчиків для «зручного» потойбічного життя, перевершений розмаїттям дороговісних предметів. У «Косановому II» останні присутні в надзвичайно великій кількості, якщо порівнювати ці артефакти з іншими черняхівськими поселеннями Вінниччини.

У похованнях наявна кераміка стандартного черняхівського типу та ліпні вельбарські зразки часів раннього поселення готів на теренах України (150-240 рр. н. е.). Цікаві одиниці скляного посуду мають ознаки нижньомезійського походження. Окремі предмети гончарного мистецтва так само були вивезені з римсько-імперських теренів Дакії і Нижньої Мезії (вочевидь, під час готських вторгнень 230-270-х років).

Цікавими слід визнати готські зразки сакрального посуду. На деяких глечиках і мисках можна розгледіти геометричну орнаментацию, ідентичну фрагментам із гирла Вісли (на балтійському узбережжі). Вироби з бронзи, швидше за все, презентують тип римсько-готської взаємодії на землях Дакії. Вони представлені пряжками та фібулами. Вироби з брон-

зи склали потужну ювелірну основу косановського скарбу. Не менше значення мають цікаві рогові гребені тонкої роботи.

З огляду на гарне збереження пам'яток і високу якість бронзових виробів, археологам вдалося здійснити так зване «абсолютне датування». Останнє проводиться за допомогою природничих методів (радіовуглецевий, дендрохронологічний, пилковий методи). Встановлено: скарби з «Косанового II» презентують дві історичні фази. Перша фаза охоплює приблизний період 230-330 рр. н. е. – від імператорства Александра Севера (222-235) до імператорства Константина I Святого (306-337). Друга фаза концентрує артефакти орієнтовного періоду 330-400 рр. н. е. – від імператора Константина I до перших років після адміністративного поділу Римської імперії на Західну та Східну (Візантійську).

Антропологічні й археологічні дані з Косанового свідчать, що германці-готи продовжували займатися осілим землеробством у межах Побожжя навіть після масштабного вторгнення гунів (370-376 рр.). Близько 400-410 рр. готи все ж полишили домівки. Скоріше за все, група косановських готів зазнала військової поразки від гунсько-слов'янських підрозділів і вирушила на південь – в напрямку дунайського кордону Східної Римської імперії. Отже, косановське городище та могильники із святилищем залишаються одним із небагатьох серйозних історичних свідчень готського життя в перші десятиліття гунського володарювання.

СКАРБИ косановського могильника підтверджують гіпотезу наявності «святинного гаю» готів над р. Рудкою. Інакше складно пояснити навіть сам факт продовження життя готів у цій місцевості після початку гунської навали. Тоді, коли більша частина германців втікала до римських адміністративних рубежів, залишалися в небезпеці тільки ті общини, котрі вважали себе захищеними з боку «вищих сил». У ті бурхливі роки готи зазнавали ударів не лише гунів, але і слов'ян та іраномовних племен сарматів, які тривалий час перебували в підлеглому становищі стосовно германців і тільки тепер отримали змогу «віддячити» давнім поневолювачам.

Тіологія германських знахідок і антропологічних останків Косанового є історично унікальною, оскільки відображає рівень економічного розвитку та економічного стану саме остготських (східноготських) племен. В археологічному сенсі досі важливою проблемою залишається розмежування західних і східних племенних союзів готів (так званих «вестготів» і «остготів»). Звісно, від кінця II століття до гунського вторгнення 370-376 рр. основні городища обох племен розташовувалися переважно в Україні, а також охоплювали сусідню Молдову та окуповану германцями римську провінцію Дакію (здебільшого Румунія). Вестготи проживали південніше, тоді як у межах теперішньої Вінниччини головні позиції належали остготам.

Вестготи зуміли пробитися до Римської імперії ще на ранньому етапі гунського вторгнення. Остготи ж, як і жителі Косанового, якийсь час перебували під гунським володарюванням. Після 400 р. вони перемістилися до сучасної Західної Румунії, а звідти в Угорщину (тоді – «Паннонія»). Ці переміщення проходили під пильним гунським контролем і стали важливим елементом для подальшого Великого переселення народів.

Віктор МЕЛЬНИК,
кандидат політичних наук

«Вам нараховано допомогу від ООН, як отримати – дивіться за посиланням»

Поліцейські застерігають від шахрайських схем

Шахраї розсилають користувачам соцмереж повідомлення про неіснуючі виплати або допомогу. Надалі аферисти пропонують перейти за посиланням, які спрямовують на сайти-приманки, схожі на справжні сайти державних органів.

Задля правдоподібності зловмисники навіть використовують схожі логотипи, інтерфейси офіційних інтернет-сторінок. На сайтах розміщені посилання на фішинг-ресурси, де необхідно авторизуватись. Жертва заповнює анкету, в якій вказує номер мобільного телефону, пін-код, пароль до інтернет-банкінгу тощо. Після заповнення анкети інформація автоматично стає відомою шахраям, які тепер мають можливість використовувати її у своїх цілях.

Що робити?

- Довіряйте лише офіційним ресурсам. Перевіряйте інформацію на офіційному сайті;
- не переходьте за сумнівними посиланнями;
- не вводьте реквізити платіжних карток та особисту інформацію на незнайомих і підозрілих платформах;
- звертайте увагу на те, що офіційні сторінки державних органів, благодійних організацій у соціальних мережах мають бути верифікованими (з позначкою \

рифікованими (з позначкою \

Будьте уважні! Передайте цю інформацію своїм близьким та знайомим.

Відділ комунікації поліції Вінницької області

Пустив «червоного півня»

У Самгородській громаді, що в Хмельницькому районі, згоріли п'ять скірт соломки, які належали місцевому підприємству. Вогонь знищив 700 тюків. Затримали чоловіка, що вчинив підпал.

За повідомленням пресслужби поліції області, подія сталася 23 березня. На місці інциденту встановили, що пожежа спалахнула не випадково. У вчинку за підозрювали 26-річного місцевого жителя. З'ясувалося, що кілька років тому його звільнили з цього підприємства, а нещодавно він спробував сюди працевлаштуватись ще раз, і йому відмовили. Причепитись до злочину зловмисник не заперечував, і під час проведення з ним слідчих дій зізнався у вчиненому.

За цим фактом розслідується провадження за ч. 2 ст. 194 Кримінального кодексу України (умисне знищення або пошкодження майна). Санкція статті передбачає до 10 років позбавлення волі.

Від редакції. У згаданому вище повідомленні поліції не конкретизовано підприємство, де сталася пожежа. Нам вдалося зв'язатися по телефону з головою Самгородської громади Сергієм Лановиком, і він сказав, що має обмежені дані про подію, але «вогонь» наробив шкоди в ТОВ «Арчі», де директором Олександр Єгорович Щелінський. Можливо, у нього більше дізнається... Одним словом, дурень взяв і підпалив...»

Телефону до Олександра Щелінського, але й він виявився небагатослівним. Пославшись на зайнятість, порадив черпати інфо-

рмацію з інтернету, а «поки йде розслідування, я нічого не хочу коментувати... збитки дуже великі, їх розмір встановлюють правоохоронці, почекаємо до завершення розслідування».

Із соцмережі відомо, що ТОВ «Арчі» створене для ведення на комерційній основі господарської діяльності в сфері сільськогосподарського виробництва, торгівлі й надання послуг. Предметом діяльності ТОВ «Арчі» є ліцензоване вирощування насіння цукрових буряків та інших сільськогосподарських культур; розведення свиней, ВРХ та птиці.

Упродовж останніх років Агропроект ТОВ «Арчі» затверджується в регіоні як ефективне, розвинене, сучасне сільськогосподарське підприємство. Саме тут щорічно закладаються різноманітні польові дослідні, відкритий ДемоЦентр компанії «Басф». Впродовж року тут буває багато гостей, проводяться відкриті польові заходи для фахівців галузі.

Віктор ЗЕЛЕНЮК

ОГОЛОШЕННЯ

12 квітня 2024 року о 10 год. 00 хв. в приміщенні Вінницької обласної спілки споживчих товариств, за адресою: м.Вінниця, вул. Визволення, 8, відбудеться аукціон з продажу такого майна:

- 9/100 частини від комплексу будівель та споруд, пилорама літ. «Є» площею 126,9 кв.м та столарний цех літ. «Ж,ж» площею 107,3 кв.м, загальною площею 234,2 кв.м, за адресою: Вінницька обл., Вінницький р-н, м. Немирів, вул. Соборна, буд. 220. Будівля належить Підприємству «Оптово-роздрібне об'єднання Немирівської райспоживспілки». Стартова ціна продажу 220000,00 грн. без ПДВ. Крок аукціонних торгів 1% від стартової ціни.

- 58/100 частини від комплексу будівель та споруд, магазин-склад літ. «Г,г» площею 1426,9 кв.м та гараж літ. «Д» площею 55,2 кв.м, загальною площею 1482,1 кв.м, за адресою: Вінницька обл., Вінницький р-н, м. Немирів, вул. Соборна, буд. 220. Будівля належить Підприємству «Оптово-роздрібне об'єднання Немирівської райспоживспілки». Стартова ціна продажу 200000,00 грн. без ПДВ. Крок аукціонних торгів 1% від стартової ціни.

Гарантійний внесок становить 10% від стартової ціни, перераховується на р/р UA153020760000026001300285405, філія ТББВ Ощадбанк, код ЄДРПОУ 01743157, Підприємству «Оптово-роздрібне об'єднання Немирівської райспоживспілки».

Реєстраційний внесок в розмірі 170,00 грн. перераховується на р/р UA703020760000026001300310411 в АТ «Ощадбанк», код ЄДРПОУ 01740911, Вінницька облспоживспілка.

Останній день реєстрації учасників аукціону 09.04.2024 року. За довідками звертатись за тел.(0432) 67-08-11.

Загальні збори учасників Товариства з додатковою відповідальністю «Брацлав» відбудуться 01.04. 2024 року о 09.00 год. За адресою: Вінницька область, Тульчинський район, смт Брацлав, вулиця Соборна 124. Реєстрація учасників товариства з 08.45 до 09.00 год.

Порядок денний:

І. Про кредитування в АТ «Ощадбанк» та внесення змін в діючі умови кредитування.

Ознайомитися з документами можна за місцезнаходженням товариства.

Втрачений технічний паспорт на екскаватор серії АВ 26285, виданий на ТОВ "Ситковецьке", **вважати недійсним.**

Втрачений студентський квиток серії ВН №12526628, виданий Барським коледжем транспорту та будівництва НТУ 01.09.2018 на ім'я Слободяника Сергія Сергійовича, **вважати недійсним.**

Повідомлення про намір отримати дозвіл на викиди:

Повне та скорочене найменування суб'єкта господарювання – Приватне сільськогосподарське підприємство «Нива» (ПСП «Нива»), ідентифікаційний код юридичної особи в ЄДРПОУ - 32258322;

Місцезнаходження суб'єкта господарювання - Україна, 23834, Вінницька обл., Гайсинський р-н, с. Мала Мочулка, вул. Садова, буд. 3, контактний номер телефону - (067)4306717, адреса електронної пошти суб'єкта господарювання - rpsniva@ukr.net

Місцезнаходження об'єкта/промислового майданчика - Україна, 23823, Вінницька обл., Гайсинський р-н, с. Велика Мочулка;

Мета отримання дозволу на викиди - для існуючого об'єкта, для експлуатації обладнання в результаті діяльності якого здійснюються викиди ЗР в атмосферне повітря.

Відомості про наявність висновку з оцінки впливу на довкілля, в якому визначено допустимість провадження планованої діяльності, яка згідно з вимогами Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» підлягає оцінці впливу на довкілля – об'єкт не підлягає оцінці впливу на довкілля, відповідно висновок з оцінки впливу на довкілля відсутній.

Загальний опис об'єкта (опис виробництва та технологічного устаткування) – основним видом діяльності підприємства згідно з КВЕД є 01.11 Вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур. Зерно з поля автотранспортом поступає та територію підприємства, зважується на автомобільній вазі з подальшим розвантаженням до завантажувального бункера зерносушарки. Просушене зерно відвантажується на автотранспорт та надходить до зерноскладів для подальшого зберігання або відпуску споживачам згідно з укладеними договорами. Розвантаження та перевантаження зерна на території підприємства здійс-

нюється за допомогою зерноавтотранспорту МЗВ та ІСВ. Дизельне паливо, необхідне для заправки автотранспорту, зберігається в ємності. Поточний ремонт техніки здійснюється в мехмайстерні. Грубка опалення експлуатується для обігріву адмінбудівлі.

Джерелами викидів ЗР є зерносушарка МЕСМАР D 24/175 T2, завантажувальний бункер, відвантаження зерна на автотранспорт, склади зберігання зерна, зерноавтотранспорту МЗВ та ІСВ, дихальні клапани ємностей для зберігання дизпалива, паливороздавальний пістолет для дизпалива, загальнообмінна вентиляція мехмайстерні, димова труба грубки опалення.

Відомості щодо видів та обсягів викидів (т/рік) – речовини у вигляді суспендованих твердих частинок – 0,083, вуглецю оксид – 0,954, оксиди азоту (у перерахунку на діоксид азоту [NO + NO2]) – 0,083, діоксид вуглецю – 69,027, азоту(1) оксид (N2O) – 0,0022, НМЛОС – 0,046, діоксид сірки – 0,082, метан – 0,0032, НМЛОС – 0,002000687, залізо та його сполуки - 0,0003, манган та його сполуки - 3Е-5.

Заходи щодо впровадження найкращих існуючих технологій виробництва, що виконані або/та які потребують виконання – не передбачені; перелік заходів щодо скорочення викидів, що виконані або/та які потребують виконання – не передбачені; дотримання виконання природоохоронних заходів щодо скорочення викидів – заходи не передбачені;

Відповідність пропозицій щодо дозволених обсягів викидів законодавству – відповідають діючому законодавству.

Адреса Вінницької обласної військової (державної) адміністрації, до якої можуть надсилатися зауваження та пропозиції громадськості щодо дозволу на викиди - Вінницька обл., м. Вінниця, вул. Соборна, 70. Тел. 0432 592 110

Строки подання зауважень та пропозицій - протягом 30 календарних днів з дати опублікування інформації в газеті.

Втрачений диплом молодшого спеціаліста НТ-І № 120838, виданий на ім'я Павлишена Віталія Сергійовича Брацлавським сільськогосподарським технікумом, **вважати недійсним.**

Втрачене посвідчення багатодітної родини на ім'я Колесник Володимир Андрійович, № АВ 023153, видане 18.06.2012 р., **вважати недійсним.**

Головний редактор Олег КРИВОНОС, т. (068)-590-46-22
Засновник - Трудовий колектив редакції.
Видавець - ТОВ «Редакція газети «Вінниччина».
 Реєстраційне свідоцтво ВЦ №990-348-ПР, видане Головним територіальним управлінням юстиції у Вінницькій області 16 січня 2018 р.
Передплатний індекс 91672

ВЛАСНІ КОРЕСПОНДЕНТИ: Віктор ЗЕЛЕНЮК (Бар, Мур, Курилівці, Жмеринка) - (096) 603-66-78;
Микола КАВУН (Іллінці, Липовець, Немирів, Оратів) - (096) 398-28-55.
Адреса редакції:
 21100, м.Вінниця, Хмельницьке шосе, 7
Електронна адреса:
 vinnichina-gazeta@ukr.net

Розрахунковий рахунок:
 №UA593204780000026008924431157 у ПАТ АБ «Укргазбанк» м. Києва, МФО 320478, ЄДРПОУ 02471614.
Контактні телефони: (098)-124-53-92 - «гаряча лінія»; приймальня головного редактора - 66-13-36 (факс); головний редактор - 068-590-46-22; творчий відділ (журналісти) - 66-05-92; рекламно-комерційний, бухгалтерія - (0432) 66-05-25.

➤ Редакція може публікувати в порядку обговорення статті, не поділяючи точки зору автора.
 ➤ Автори надрукованих матеріалів відповідають за добір і точність наведених фактів і даних, інших відомостей. За зміст реклами відповідають рекламодавці.
 ➤ Передрук без погодження з редакцією «Вінниччина» не дозволяється.
 ➤ *** Позначаються матеріали, які друкуються на правах реклами.

Номер виготовлений у КЦ редакції газети «Вінниччина».
 Віддрукований у друкарні ТОВ «Діва-К», м. Вінниця, вул. Пу-гачова, 1, e-mail: druk33@ukr.net.
 Тираж - **3336 прим.**
 Зам. 37197.

Священник із золотими руками

Проїжджаючи якимось східною околицею Іллінець, звернув увагу на гарну й масштабну вивіску «Ковальська майстерня». Вона зацікавила, бо нечасто нині можемо надбати таке ремесло. А коли дізнався, що у вільний від виконання основних обов'язків час тут працює... молодий священник Православної церкви України, вирішив не відкладати зустріч із ним.

Звісно, попередньо завітав до відомого місцевого волонтера Володимира Ящука, який керує приватним підприємством «Будсервіс-Явір». Він коротко розповів про очолюване ним виробництво, про підтримку колективом ЗСУ. А щодо старань Євгена Драча, то охарактеризував його як одного з найкращих працівників. Він же й познайомив мене з цим незвичайним митцем. За деякими даними, єдиним священником-ковалем неабиякої майстерності в Україні.

- Євгене Руслановичу, для початку бодай коротко розкажіть про себе.

- Вірив в Іллінець у сім'ї священ-

ника тоді ще Української православної церкви Київського патріархату о. Ярослава, який нині є благочинним ПЦУ. Відчув у собі покликання піти його шляхом. Навчався на Волині, там же й одружився. Маємо двійку дітей. Старша доня вже третьокласниця. Ставши священником, спочатку допомагав батькові, а потім отримав приход у сусідніх селах Іллінецьке та Романово-Хутір. У першому з них маємо кімнату в тимчасове користування, де й проводимо службу. А в другому — храм споруджується.

Що стосується будівництва храму Святого Миколая Мирлікійського Чудотворця в Іллінець, то його вже завершено і на цьогорічне 9 травня планується урочисте відкриття. До цього доклала зусиль переважна більшість іллінчан. А серед тих, хто допомагав найбільше, і виділявся Володимир Олександрович. Як іллінчанин я також брав посильну участь. Якимось дізнався від нього, що для свого підприємства хоче через центр зайнятості населення підготувати за межами області коваля, а це заняття мені завжди дуже подобалося. Я й задумався, як знайти способи, щоб канонічно поєднати свої захоплення. А

тут ще й коронавірус зробив масові богослужіння неможливими... Тобто склалися сприятливі умови для оволодіння тим фахом.

- І де ви опинились?

- У Рівному проживав, а навчався у селищі Гоща, де одним із наших наставників був відомий всій країні умілець Сергій Михайлович Торуля. Навчався лише рік, але за цей час багато що почерпнув. У теорії одразу ж прогалин не вловлював. А ось що стосується практики, то спершу не відчував належної впевненості у своїх руках. Однією з причин була нехватка матеріалів для виробів. Тому там практикувався прийом замовлень на виготовлення тих чи інших виробів від інших організацій, підприємств та населення. Але оскільки якість виконання мала бути бездоганною, то найскладніші операції виконували майстри, а ми на перших порах — лише найпростіші. Але якщо місцеві курсанти після обіду вже роз'їжджалися, то в мене робота тільки починалась. Зате залишав ту область не просто ковалем, а фахівцем з художньої обробки металу.

- А з чого почали вже на місці?

- Для початку довелося облаштувати кузню, щоб горно було і на вугіллі (хоча з ним нині великі проблеми), і на газу. Є також різної потужності пневмомолоти. Хотілося одразу ж продемонструвати свої вміння, звідси й оті троянди, лелеки в натуральну величину, де кожна «пирітка» викована з обох

боків, чи прикрашені мангали... Але потрібно було в першу чергу виготовляти все, що диктували тугешне виробництво і війна. Наприклад, при спорудженні ліній оборони дуже потрібні скоби різної величини. Тут уже не про зовнішню красу думав, а стараєшся зробити їх якомога більше і якомога надійніших.

Але щоб підприємство мало можливість допомагати ЗСУ, воно за нинішніх умов має надавати послуги юридичним особам і населенню, тому й стараюся. Після нічних ворожих ударів по нашій енергосистемі сьогодні світла в нас не стало, але я ось із ліхтариком, що працює від сонячних батарейок, виготовляю металеві гачки для вішалок — одна з найпростіших робіт, бо замовлень усяких вистачає. Бувають, наприклад, навіть фермери із давніми лемішами.

Мене ж влаштовує те, що і керівництво, і колеги з розумінням ставляться до мого незвичайного виробничого графіка. Скажімо, відслужив ранкову службу, але я на-

верстаю, все, що треба зробити, зроблю.

До речі, поруч зі мною працює етнічний росіянин Анатолій Васильович, який все доросле життя прожив в Україні. Вмілий, майстровитий чоловік, а головне — справжній патріот нашої країни. Та й загалом колектив мені подобається, як і моя робота...

- Неподалік — наполовину циганське село Райки. Серед ромів ковальське ремесло здавна процвітало. Чи приходили вони до вас, чи обмінювались із ними досвідом?

- Жаль, це ремесло лише за кордоном, в Європі, збереглося — переважно як окреме мистецтво. Всілякі фестивалі, майстер-класи підіграють до нього інтерес. В Україні ж залишилися невеличкі острівці на тій же Рівненщині, Дніпропетровщині... Та й у нас на Вінниччині є надзвичайно майстерні умільці. Але перерахувати їх можна, очевидно, на пальцях двох рук. І в ромів, як і скрізь, це ремесло здебільшого занепадає. Хіба що залишилися незначні роботи на кшталт сапу виготовити чи ще щось такого ж рівня.

Свого часу я теж збирався в Європу, щоб досягти вершин ковальської майстерності. Але тепер розумію, що цього треба і навіть можна добиватись дома.

Микола КАВУН, власкор «Вінниччини»

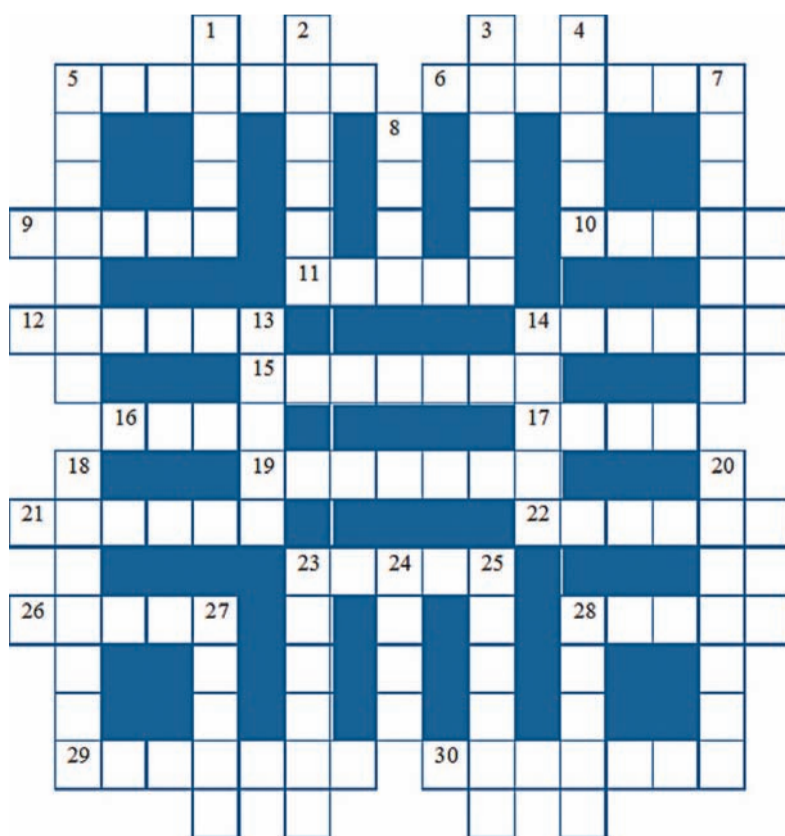
Кросворд «Театральне мистецтво»

Склав Василь ВЕРБЕЦЬКИЙ

По горизонталі: 5. Особа, яка відає в театрі предметами сценічної обстановки, що використовуються у театральних виставах замість справжніх. 6. Епізод, частина акту п'єси, що потребує окремої декорації. 9. Перший виступ артиста на сцені. 10. Система подій у літературному творі, через які письменник розкриває характери персонажів і весь зміст твору. 11. Постійний персонаж італійської комедії середини XVI-XVIII століть. 12. Рухи м'язів обличчя, які виражають внутрішній душевний стан людини; один із важливих елементів акторського мистецтва. 14. Частина багатоголосого музичного твору, виконується одним співаком або одним інструментом. 15. Великий урочистий музичний твір, що його виконують солісти та хор у супроводі оркестру. 16. Невеличка комічна п'єса. 17. Естрадне або театральне видовище-огляд, що складається із невеликих сцен, номерів, різних за жанром, але об'єднаних спільною, переважно злободенною темою. 19. Виготовлений з легко-

го матеріалу предмет (звичайно у вигляді півкола), яким навівають прохолоду в обличчя під час спекти. У душному приміщенні. 21. Нижній ярус лож за партером у театрі. 22. Актор, що заміняє основного виконавця ролі у спектаклі. 23. Одна із трьох частин будинку давньогрецького театру. 26. Група найманих глядачів для створення штучного успіху або провалу акторів, вистави тощо. 28. Художній образ, тип у образотворчому та сценічному мистецтві. 29. Перерва між двома діями вистави, між відділами концерту тощо. 30. Опера-пародія, що висміює умовності та рутину оперних спектаклів.

По вертикалі: 1. Вид театального мистецтва, що поєднує танець, музику і драматургічний задум. 2. Театральний або маскарадний одяг. 3. Суцільне або роздвоєне полотнище для закривання сцени від глядачів. 4. Шовкова або напівшовкова тканина, блискуча і гладенька з лиця. 5. Спектакль на честь одного з його учасників як вияв визнання заслуг, майстерності

артиста. 7. Традиційний персонаж італійської «комедії масок», який у костюмі із різнокольорових клаптів і в чорній напівмасці виконував

роль дотепного слуги-глазня. 8. Поверх у внутрішньому приміщенні театру, ряд лож, галерей, розміщених одні над одними. 13. Викона-

вець (професіонал) ролей у театральних виставах. 14. Хорова пісня у давньогрецькому театрі (трагедії і комедії), що виконувалася хором під час виходу на сцену, при русі в оркестру. 18. Відповідь або заперечення, зауваження однієї дійової особи іншій у сценічному діалозі. 20. Авторська примітка у тексті п'єси, що містить стислу характеристику обставин дії, зовнішності та поведінки дійових осіб. 23. Невеликий закінчений драматичний твір. 24. Невелика одноактна п'єса, події якої мають драматичний характер. 25. Оголошення у касі театру, цирку про те, що всі квитки на виставу, концерт продані. 27. Театральний термін, що означає монолози або репліки, спрямовані до публіки (вважається, що присутні на сцені їх не чувають). 28. Творчий колектив акторів одного театру або цирку, музикантів, співаків.

Відповіді на кросворд:

Горизонталі: 5. Бутафор. 6. Бутафор. 9. Дієт. 10. Сюжет. 11. Картина. 12. Міміка. 13. Актор. 14. Парод. 15. Репліка. 16. Жарг. 17. Партия. 19. Кантата. 20. Репліка. 21. Бутафор. 22. Дублер. 23. Сценка. 24. Етюд. 25. Анш-анш. 26. Клака. 27. Типаж. 29. Антракт. 30. Ваятка.